KANDIDATUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
AKADEMIN FÖR BIBLIOTEK, INFORMATION, PEDAGOGIK OCH IT
2024

Vetenskaplig publicering inom humaniora

En jämförelse av två fördelningsmodeller

GABRIELLA ANDERSSON
EMMA BYLIN

HÖGSKOLAN
I BORÅS

© Gabriella Andersson och Emma Bylin
Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel:	Vetenskaplig publicering inom humaniora. En jämförelse av två fördelningsmodeller.
Engelsk titel:	Scholarly publishing in the humanities. A comparison of two allocation models.
Författare:	Gabriella Andersson, Emma Bylin
Färdigställt:	2024

Abstract: Scientific publishing is a crucial part of academic work and holds an importance for institutions and researchers in Sweden. This bachelor thesis examines differences in publications patterns in the humanities and if the publication patterns relate to the indicators rewarded by the allocation models. A comparison is made between the University of Gothenburg and Lund university. The time frame is 2013-2022. The local university publication databases were used to source the empirical data. Social epistemology and academic territories were used to analyze the results. The result shows similar patterns for both universities, with a greater change in Gothenburg for both publication types and language. Publications in journal articles and books increase as well as publications in English. Publications in book chapters are decreasing and so are publications in other languages than English. The most common publication type in Gothenburg is book chapter, both in 2013 and in 2022. In Lund and Sweden overall, book chapter was the most common publication type 2013 however in 2022 it was journal article. The study has some shortcomings in terms of differences in indexing, as well as a lack of data regarding institutions in Lund university. Both universities show a change in publication patterns towards a compliance with the rewarded indicators in the allocation models, although both universities still have a large share of publications in book chapters and in Swedish, which is not as highly rewarded. However, it is not possible to determine if the changes are due to the allocation models.

Nyckelord: Vetenskaplig publicering, Forskningsfinansiering, Humaniora, Publiceringsmönster, Publiceringstyp, Publiceringsspråk, Bibliometri

Innehåll

1. Inledning 4
1.1 Problemformulering 5
1.2 Syfte och forskningsfrågor 5
1.2.1 Forskningsfrågor 5
2. Bakgrund 6
2.1 Prestationsbaserade resursfördelningsmodeller 6
2.2 Lokala modeller 7
3. Tidigare forskning 9
3.1 Den prestationsbaserade resursfördelningsmodellens påverkan på publiceringsmönster 9
3.2 Publicering inom humaniora 10
4. Teori 11
4.1 Social epistemologi 11
4.2 Akademiska territorier 11
4.3 Teorierna i förhållande till varandra 12
5. Metod 13
5.1 Urval 13
6. Resultat 17
6.1 Publiceringstyper 17
6.1.1 Humanistiska fakulteteten på Göteborgs universitet 17
6.1.2 Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet 19
6.1.3 Jämförelse Göteborgs universitet och Lunds universitet 21
6.2 Språk 23
6.2.1 Humanistiska fakulteteten på Göteborgs universitet 24
6.2.2 Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet 26
6.2.3 Jämförelse Göteborgs universitet och Lunds universitet 27
7. Analys och diskussion 29
7.1 Studiens svagheter 31
8. Slutsatser 33
8.1 Förslag på fortsatt forskning 34
9. Referenser 35
Bilaga 1 38

1. Inledning

Vetenskaplig publicering är en central del av den akademiska världen och viktig för både forskare och Sveriges lärosäten. För högskolor och universitet är det viktigt att förmedla forskningen från den egna institutionen genom vetenskaplig publicering för att öka dess konkurrenskraft både inom landet och internationellt (Francke, 2013). De olika akademiska disciplinerna har sina egna publiceringstraditioner och även humaniora har unika utmaningar och karaktärsdrag men där vetenskaplig publicering är i förändring (Kulczycki et al., 2018). Denna uppsats strävar efter att undersöka publiceringsmönster inom humaniora och om det finns skillnader i publiceringsmönster mellan universitet med olika finansieringsmodeller för forskningen.

För att bedriva forskning får universitet och högskolor i Sverige statlig finansiering. Den nationella fördelningen av dessa forskningsanslag räknas till viss del ut med hjälp av bibliometriska metoder. Denna finansieringsmodell blir då baserad på hur forskningen anses ha presterat efter publicering (Hammarfelt et al., 2016). Vetenskapsrådet skriver i sin rapport *Forskningens framtid!* (2015) att det efter den nationella fördelningsmodellen infördes gick att se en ökning av produktionstillväxt inom forskningspubliceringen i Sverige. Särskilt utmärkande var förändrade publiceringsmönster inom humaniora och samhällsvetenskap, något som enligt Vetenskapsrådets tyder på att det funnits en effekt av den resursfördelningsmodell som infördes på nationell nivå 2009 (Vetenskapsrådet, 2014). Den dåvarande regeringen motiverade ett införande av modellen i propositionen 2008/09:50 *Ett lyft för forskning och innovation* (2008). Där betonade de att det är i en ökad internationell konkurrens som den svenska forskningen verkar i och de framhöll att finansieringen av forskning hade i en för liten grad varit fördelad med åtanke på kvalité och konkurrens. Nelhans (2013) skriver att det i debatten kring prestationsbaserade resursfördelningsmodeller ofta framkommit att det finns en rädsla för att detta sätt att fördela pengar ska påverka forskare så att de väljer att publicera sig på ett annorlunda sätt än de tidigare gjort. Att modellen på så sätt inverkar negativt på publicering från svenska universitet och högskolor. Även det faktum att regeringen i propositionen framhöll att fördelningen skulle främja den svenska forskningen i den internationella konkurrensen var en del i debatten när modellen infördes (Nelhans, 2013). Om forskningen styrs till att publicera sig mer internationellt enligt de fördelningsmodeller som finns så skulle det kunna betyda att internationella publikationer och internationella språk så som engelska skulle få en mer framträdande roll och kunna ske på bekostnad av nationella publikationer och språk (Hammarfelt & de Rijcke, 2014).

Även universiteten och högskolorna använder sig till viss del av prestationsbaserade resursfördelningsmodeller lokalt för att distribuera medel inom den egna organisationen. Det är varierande i vilken grad de använder sig av fördelningsmodeller, där det helt saknas på en del intuitioner men också kan gestalta sig i olika former (Nelhans & Eklund, 2015). Även om det finns en universell bibliometrisk komponent i resursfördelningen till de olika högskolorna och universiteten kan de bibliometriska modellerna som används inom institutionerna ha en större inverkan på forskningen och den enskilda forskaren (Hammarfelt et al., 2016).

Vi vill därför göra en jämförelse mellan ett universitet med en prestationsbaserad resursfördelningsmodell och ett universitet utan för att kunna belysa och analysera eventuella skillnader i publiceringstyp och språk. För bibliotek- och informationsvetenskap är denna studie relevant därför att den behandlar både

bibliometri och vetenskaplig kommunikation. Eftersom bibliometriska modeller används för de olika resursfördelningsmodellerna vore det intressant att närmare undersöka utfallet och dess eventuella påverkan på vetenskaplig publicering.

Idén till denna uppsats har vuxit fram utifrån tips och sedan samtal med bibliometriker på Göteborgs universitetsbibliotek. Vi tänker att ett intresse för studier kring ämnet finns hos de som arbetar med frågorna och då främst är inom universitet och högskolor. Lärosätens bibliometriska utvärderingar av forskningen är ofta baserad på deras egna lokala databaser, vilka biblioteket också ofta har ansvaret för. Bibliometri är dessutom en kompetens som mer och mer återfinns bland de akademiska bibliotekens organisationer och arbetsuppgifter (Åström & Hansson, 2012). Därför kan en studie som denna som undersöker bibliometriska utvärderingars påverkan på forskning och som använder de lokala publiceringsdatabaserna vara intressant för akademiska bibliotek och de bibliotekarier som arbetar inom högskola och universitet. Detta gör att denna studie har ett professionsperspektiv.

1.1 Problemformulering

Det finns synpunkter kring att det inte är möjligt att avgöra om förändringar och mönster kring publiceringar påverkas av en prestationsbaserad fördelning (se Aagaard & Schneider, 2017; Gläser, 2017; van den Besselaar et al., 2017). Vi tänker ändå precis som Aagaard och Schneider (2017) gör, att det trots detta är viktigt att forska vidare i frågan även om det inte går att dra några säkra slutsatser kring sambandet. Sīle och Vanderstraeten (2019) har i sin studie påvisat att det skett förändringar i publiceringsmönster från Göteborgs universitet efter att de infört en prestationsbaserad resursfördelningsmodell gällande forskningsmedel. De valde att titta på förändringen inom den Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Då de enbart tittat på förändring på ett universitet och inte haft något att jämföra med kan det inte uteslutas att det även har påverkats av andra faktorer, så som tidsanda. Det är därför relevant att göra en jämförelse mellan universitet som har applicerat en sådan lokal modell och universitet som inte har gjort det.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet är att undersöka hur publiceringsmönster inom humaniora förändrats de senaste åren samt om de följer de publikationsmönster som den prestationsbaserad fördelningsmodellen belönar. Detta genom att jämföra Göteborgs universitet med Lunds universitet som har två olika fördelningsmodeller där Göteborgs universitet har en prestationsbaserad fördelning, men Lunds universitet inte har det. Fokus kommer att ligga på perioden år 2013–2022.

1.2.1 Forskningsfrågor

1. Hur har fördelningen av olika publiceringstyper förändrats under perioden?
2. Hur har publiceringar på olika språk förändrats under perioden?
3. Skiljer sig detta åt mellan Göteborgs universitet och Lunds universitet?
4. Hur följer ovanstående de indikatorer som premieras av fördelningsmodellerna för forskningsmedel?

2. Bakgrund

Med detta kapitel vill vi ge en bakgrund och skapa en förståelse för prestationsbaserade resursfördelningsmodeller och hur de tillämpas både nationellt och lokalt. Kapitlet går igenom hur de används på en nationell nivå i Sverige, kort om dess historia och sedan hur det används på Lunds universitet och Göteborgs universitet samt de fakulteter som är föremål för vår studie.

2.1 Prestationsbaserade resursfördelningsmodeller

Den statliga finansieringen av svenska universitet är uppdelad i två delar, en del som är en finansiering av utbildning och en del som är en finansiering av forskning. Den statligt finansierade delen av universitet och högskolor uppgår till strax under 79 procent av den totala finansieringen (Proposition 2023/24:1). Forskningsanslagen fördelas till en viss del med hjälp av en prestationsbaserad modell. Den prestationsbaserade resursfördelningsmodellen på nationell nivå infördes år 2009 i Sverige (Hammarfelt et al., 2016). Den nationella modellen bygger på bibliometriska metoder som beräknar antalet publikationer och citeringar. Den utgår från Vetenskaprådets databas. Utifrån hur den är uppbyggd premierar den i sin tur artiklar som är indexerade i databasen Web of Science. Genom att modellen bygger på antal citeringar och främst de som återfinns i Web of Science leder det till att artiklar i vetenskapliga tidskrifter och främst på engelska är det som har störst möjlighet att generera höga poäng (Sīle & Vanderstraeten, 2019). Den svenska nationella modellen har ändrat utformning under de år den har använts. Till en början var det endast 10 procent av finansieringen som fördelades efter den prestationsbaserade fördelningsmodellen men detta höjdes till 20 procent. Denna del var också till hälften baserad på hur mycket externa medel som universiteten och högskolorna lyckades attrahera (Nelhans & Eklund., 2015). Även om modellen har haft olika utformning genom åren, så som att en samverkansfaktor har räknats in vissa år så har den alltid utgått ifrån de två indikatorerna externa medel och vetenskaplig produktion. Dock är det fortfarande så att den största delen av statens forskningsfinansiering utgår från tidigare fördelning och särskilda beslut om finansiering från politiskt håll (Gribbe, 2024).

Resursfördelning baserat på prestation togs först i bruk i Storbritannien men har sedan dess implementerats i flera länder (Hicks, 2012), även Australien var tidigt ute med det första heltäckande systemet (Hammarfelt et al., 2016). De prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna har också diskuterats i relation till just humaniora där den svenska nationella modellen för resursfördelning kom att anpassas för att kunna appliceras på humaniora (Nelhans, 2013). När den prestationsbaserade resursfördelningsmodellen började användas i Sverige på nationell nivå 2009 så var det då i en reviderad version efter den första fått kritik. Denna reviderade modell tog i åtanke att humaniora och samhällsvetenskap attraherade en mindre del extern finansiering men också att det fanns en tradition av att publicera sig på sätt som inte skulle premieras i den modell som först togs fram (Nelhans & Eklund., 2015). Enligt Nelhans (2013) var denna anpassning gjord utifrån att få humaniora att passa in i modellen som egentligen bättre passade naturvetenskapernas publiceringstraditioner. Nehans argumenterar för att detta gjorde att humaniora hamnade i en situation där deras forskning hamnade utanför systemet genom att dessa publiceringar inte beräknades på samma sätt och gavs ett felaktigt värde som inte baserar sig på deras faktiska publiceringar. Han skriver vidare att detta sätt att utvärdera forskning och samtidigt särskilja vissa forskningsområden på grund av en sämre prestation enligt modellen visar

på ”..en öppen och formaliserad diskriminering och särbehandling av vissa forskningsområden” (Nelhans, 2013, s.298).

2.2 Lokala modeller

Även inom universitet och högskolor ska pengarna som kommer från staten omfördelas. Detta görs på olika sätt på olika universitet och högskolor men det är vanligt att man även på denna nivå använder sig av en prestationsbaserad resursfördelningsmodell. Hur modellerna fungerar och vad de baseras på är olika på olika högskolor och universitet. De kan också appliceras på både fakulteter och intuitioner (Hammarfelt et al., 2016). Hammarfelt et al. (2016) fann i sin studie av svenska högskolor och universitet att det på 24 av 26 skolor fanns en prestationsbaserad modell för att distribuera pengar vid tiden för undersökningen, om än i olika skepnad. Hammarfelt et al. (2016) beskriver hur trenden att inom offentlig verksamhet mäta produktivitet, tillsammans med införandet av en nationell modell för att fördela pengar till forskning gjorde att det för universitet och högskolor fanns ett incitament att börja med en lokal modell eller variant av den prestationsbaserade resursfördelningsmodellen som lanserades på nationell nivå i Sverige.

De universitet som vi i denna studie kommer undersöka använder sig av olika modeller för resursfördelning av forskningsanslag. Både Lunds universitet (Lunds universitet, 2022) och Göteborgs universitet (Göteborgs universitet u.å.; Sīle & Vanderstraeten, 2019) använder sig till viss del av prestationsbaserade resursfördelningsmodeller. De båda universiteten har flera olika modeller för att beräkna fördelningen av resurser beroende på fakultet. Dock skiljer sig det åt när man jämför de två humanistiska fakulteten. Göteborgs universitet tillämpar en prestationsbaserad resursfördelningsmodell på den humanistiska fakulteten (Göteborgs universitet, u.å.) men Lunds universitet använder sig inte av en prestationsbaserad resursfördelningsmodell på de humanistiska och teologiska fakulteterna (Gribbe, 2024; Lunds universitet Humanistiska och teologiska fakulteterna, 2024). Dock fördelas pengar även baserat på externa medel på de båda fakulteterna (Göteborgs universitet, u.å.; Lunds universitet Humanistiska och teologiska fakulteterna, 2024).

På Göteborgs universitet är sedan 2009 en del av finansieringen fördelad med hjälp av en prestationsbaserad resursfördelningsmodell (Sīle & Vanderstraeten, 2019). Den är baserad på vetenskaplig publicering men också efter externa medel. Det finns flera modeller och de olika fakulteterna har valt vilken bibliometrisk modell som resursfördelningen ska baseras på. Det finns en modell som mäter antalet citeringar i databasen Web of Science, en modell baserad på publikationspoäng och så den norska modellen. På den humanistiska fakulteten som är den som ingår i vår studie använder de sig av den norska modellen. Den norska modellen ger olika poäng beroende på vilken sorts publikation man publicerat som bok, bokkapitel eller artikel i vetenskaplig tidskrift samt vilken nivå eller prestige den kanal för publicering man använt sig av anses tillhöra. Prestigenivån finns då indexerade i ett register (Göteborgs universitet, u.å.).

Sedan 2015-03-31 ger den norska modellen poäng enligt tabell 1.

Tabell 1.

Viktning av publikationsform enligt Norskpublicerings indikator (2015).

Publikationsform	**Nivå 1**	**Nivå 2**
Monografi/bok	5	8
Artikel i vetenskaplig tidskrift	1	3
Kapitel i antologi/bok	0,7	1

Kommentar: Uppgifter hämtade från Norsk publiceringsindikator (2015).

På Lunds universitet använder sig några av dess fakulteter en prestationsbaserad resursfördelningsmodell för att fördela finansieringen (Lunds universitet, 2022) men inte humanistiska och teologiska fakulteten (Gribbe. 2024; Lunds universitet Humanistiska och teologiska fakulteterna, 2024).

3. Tidigare forskning

AAgaard (2015) har undersökt hur den lokala implementeringen av den norska prestationsbaserade resursfördelningsmodellen ser ut. I Norge är det upp till lärosätena om och hur de implementerar den norska modellen. Norge har en svag prestationsbaserad modell eftersom den spelar en marginell ekonomisk roll och påtryckningen för att införa modellen är låg. Studien visar att det lokala införande varierar i hög grad och då inte bara mellan olika lärosäten utan även inom olika fakulteter och mellan institutioner inom samma fakultet. Trots variationerna så går det att se en ökad användning av modellen inom humaniora och samhällsvetenskap (Aagaard, 2015).

Hicks (2012) skriver att det i diskussionen kring nationella resursfördelningsmodeller och dess förklaringar brukar återfinnas två olika perspektiv. Dels de som intresserar sig för högre utbildning, dels de som mer fokuserar på innovation och forskning. Sett ur ett perspektiv där högre utbildning är utgångspunkten ses införandet av resursfördelningsmodellerna som en del av new public management medan de som vill förstå forskning snarare talar om att man kan förstå prestationsbaserade resursfördelningsmodeller genom konkurrens, globalisering och forskningsekonomi.

3.1 Den prestationsbaserade resursfördelningsmodellens påverkan på publiceringsmönster

Huruvida en prestationsbaserad resursfördelningsmodell av forskningsmedel har inverkan på forskningens publicering är ett omdiskuterat ämne där det råder olika synpunkter (se Butler, 2017; van den Besselaar et al., 2017). Redan för tjugo år sedan publicerade Butler (2003) en studie i ämnet som har varit vägledande och högt citerad genom åren (Aagaard & Schneider, 2017; van den Besselaar et al., 2017). Butler (2003) menar att ökningen av australienska publiceringar i Science Citation Index (SCI) hänger samman med en ökad ekonomisk fördelning av forskningsmedel utifrån publiceringspoäng. Det är främst publiceringar i tidskrifter med låg impact factor som ökat. Hon uppger att samtidigt som man kan se att de australiensiska publiceringarna ökade i antal, så minskade deras påverkan på forskningen i stort då de minskade i Relative Cite Index (RCI). Hon menar i och med det att australienska publiceringar ökade i kvantitet, men minskade i påverkan i forskningssamhället internationellt. Hon ifrågasätter därmed att man använder sig av för enkla bibliometriska metoder när man utvärderar forskningen. Van den Besselaar et al. (2017) menar däremot att Butlers slutsatser är felaktiga. De har gjort om Butlers studie och även utökat tidsperioden för studien. Deras slutsats är att Australien både ökat sin produktivitet och kvalitet i publiceringar av forskning. De menar att även om de endast utgår från samma urval som Butler så kan man inte dra de slutsatser som Butler gjort. Van den Besselaar et al. (2017) kommer i stället fram till att om man kan säga att den prestationsbaserade fördelningen av forskningsmedel har någon påverkan så är den i så fall snarare positiv än negativ. Butler (2017) svarar på deras artikel genom att säga att de har gjort stora och felaktiga misstag i deras slutsatser eftersom de inte har samma insyn och kunskap inom Australiens utbildningssystem som hon har. Hon menar även att de påstår att hon dragit slutsatser som hon faktiskt inte har. Även andra forskare ger sig in i debatten och ett par av dem kritiserar främst van den Besselaar et al. (2017) och menar att de får ett annat resultat då de har ändrat vissa parametrar för studien samt att den inte är lika genomtänkt utförd (se Hicks, 2017; Martin, 2017). Aagaard och Schneider (2017) konstaterar att både Butler och van den Besselaar et al. problematiserar kring att dra

slutsatser om kausalitet, men att det ändå görs i båda artiklarna. Enligt dem är det problematiskt att dra de slutsatser om påverkan mellan prestationsbaserad fördelning och publiceringsmönster som både Butler och van den Besselaar et al. gör eftersom det inte med säkerhet går att dra slutsatsen om kausalitet. Även Gläser (2017) är inne på samma linje och menar att slutsatser om kausalitet endast kan dras om man kan utesluta alla andra möjliga orsaker. Han menar att det finns andra policys inom universiteten som också kan ha påverkat förändringarna men framför allt att forskarna påverkas mer av forskningssamfund och extern finansiering än av universitetens strategier. Aagaard och Schneider (2017) menar att även om det aldrig kommer att kunna dras slutsatser om kausalitet i denna fråga så är det ändå viktigt att forska vidare i ämnet utifrån bästa förmåga.

Frågan om en prestationsbaserad resursfördelningsmodells eventuella påverkan på publiceringsmönster på Göteborgs universitet har tidigare undersökts av Sīle och Vanderstraeten (2019). De undersökte införandet av den nationella och lokala modellen för prestationsbaserad resursfördelningsmodell genom att titta på publiceringsmönster från 2005–2014 på Göteborgs universitet och mer specifikt utbildningsvetenskap. De fann att den totala mängden med publiceringar inom utbildningsvetenskap ökade. De såg också ökningar av publiceringar på engelska över tidperioden. Även en ökning av tidskriftsartiklar som är peer reviewed men också ökningar i litteratur som riktar sig mer mot en nyfiken allmänhet snarare än till övriga forskare. En annan aspekt de tar upp är att det verkar som att förändringar i dessa publiceringsmönster redan hade börjat innan införandet av de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna.

3.2 Publicering inom humaniora

Humaniora har en något utmärkande tradition av att publicera sig i bokformat så som monografier och bokkapitel, även om också en stor del är publicering i vetenskapliga tidskrifter (Hammarfelt & de Rijcke, 2014). Humaniora har även traditionellt sätt haft en större andel som är författat på det nationella språket vilket gör att forskning inom humaniora inte finns indexerad i Scopus eller Web of science i lika hög utsträckning som andra forskningsområden (Hicks, 2012). Monografins öde har länge varit ett ämne som diskuterats inom vetenskaplig publicering. Det har funnits en rädsla att det i takt med att det blir mer och mer publicering som sker i vetenskapliga tidskrifter så kommer monografin som form för vetenskaplig publicering att dö ut. Monografin har länge ansetts vara en betydelsefull del av vetenskaplig publicering och då speciellt inom en del akademiska discipliner så som humaniora (Shaw et al., 2022).

I en studie som undersökte publicering av forskning inom humaniora i Flandern mellan år 2000–2009 fann Engels et al. (2012) att mängden publiceringar över lag ökade inom humaniora. Publiceringen på engelska ökade också, då på bekostnad av andra språk. De kunde däremot inte se att andelen som publicerades i bokform minskade eller att andelen vetenskapliga artiklar ökade, fördelningen däremellan låg på liknande nivåer (Engels et al., 2012). Även Sīle och Vanderstraeten (2019) visar att den totala mängden publiceringar ökar över tid. I en studie från 2014 undersökte Hammarfelt och de Rijcke (2014) hur publicering av humaniora på Uppsala universitet hade förändrats över tid, detta sedan de infört en prestationsbaserad resursfördelningsmodell. De fann i likhet med Engels et al. (2012) att det fanns en ökning av andelen publiceringar på engelska, denna ökning var särskilt markant i Hammarfelt och de Rijckes studie. Det fanns även en ökning av andra språk så som franska och tyska (Hammarfelt & de Rijcke, 2014).

4. Teori

Vi använder i denna studie en kombination av två olika teorier för att tolka och analysera våra resultat. Den ena är ett ramverk av social epistemologi och den andra är Becher och Trowlers (2001) teori om akademiska territorier. Vi har valt att använda oss av kombinationen av dessa teorier därför att det hjälper oss att analysera bibliometriska indikatorer och dess relation till olika akademiska territorier och sammanhang. Genom att ha en förståelse för kunskapens sociala aspekter men också de olika disciplinernas karaktärsdrag så får vi en större förståelse av vår empiri.

4.1 Social epistemologi

Social epistemologi kan sägas ligga som en grund för vårt arbete med analys av publiceringsmönster kopplat till prestationsbaserade resursfördelningsmodeller.

Social epistemologi är den sociala vetenskapen om kunskap. Teorin har sitt ursprung inom biblioteks- och informationsvetenskap där Margaret Egan och Jesse Shera, två akademiska bibliotekarier, anses vara de som ursprungligen lade grunden till området (Fuller, 2017). Den social epistemologiska grunden kan enligt Sīle och Vanderstraete (2019) med fördel användas för att analysera påverkan baserad på bibliometriska praktiker så som prestationsbaserade resursfördelningsmodeller.

Kunskap kan sägas få sitt värde genom att det i sitt sammanhang tillskrivs något, det är alltså inte något som existerar för sig självt utan i gemenskaper och relationer. Detta innebär att det också är sammanhanget eller gemenskapen som avgör om kunskapen är av relevans. Social epistemologi kan användas för att diskutera bibliometriska indikatorer i relation till forskningsfält och dess traditioner genom att ge en förståelse för att det är sammanhanget som ger kunskap sin eventuella relevans (Sīle & Vanderstraete, 2019). Det finns många olika sätt att bedöma forskningsprestation på. Därmed menar Sīle och Vanderstraete (2019) att genom ett social epistemologiskt synsätt så blir giltigheten hos prestationsbaserade fördelningsmodeller som bygger på bibliometriska indikatorer beroende av att det finns en samsyn inom den specifika forskargemenskapen om förhållandet mellan bibliometriska indikatorer och forskningsprestation. De menar vidare att denna samsyn saknas inom utbildningsvetenskapen som består av en stor mångfald i övertygelser, åtaganden och handlingar. Därmed ifrågasätter de att det går att uppnå konsensus kring vilka indikatorer som bäst mäter forskningsprestation. De menar också att utbildningsforskningen, som är det de har studerat, enbart är ett exempel på detta och att det även gäller inom andra forskningsområden. Utifrån ett social epistemologiskt synsätt kan man därför se prestationsbaserade fördelningsmodeller som bygger på bibliometriska indikationer som en begränsning eller till och med ett hot mot disciplinen (Sīle & Vanderstraete, 2019).

4.2 Akademiska territorier

Tony Becher och Paul R. Trowler beskriver i sin bok *Academic Tribes and Territories* (2001) hur man kan dela in vetenskapen i så kallade territorier eller områden. De använder sig av motsatsbegrepp för att analysera ett vetenskapligt område eller disciplin. De är *mjuka* och *hårda*, *konvergens* och *divergens*, grundforskning och *tillämpad* forskning och slutligen *rurala* och *urbana*. Dessa klassifikationer är inte definitiva utan mer på skalor och kan dessutom ändras över tid, bara för ett ämne har haft vissa karaktärsdrag som gjort att de kan anses tillhöra exempelvis ett ruralt område betyder det inte att detta område inte kan anses urbant senare (Becher & Trowler, 2001).

I en hård disciplin tenderar det att vara så att metoden bestämmer problemet som undersöks och i mjuka discipliner är det snarare så att problemet är det som styr vilken metod som används. De områden som hamnar under de hårda vetenskaperna är ämnen som fysik, kemi och matematik medans historia och sociologi anses tillhöra den mjuka delen av skalan (Becher & Trowler, 2001).

Konvergenta områden har en mer snäv ram och styrs mer av en elit inom forskningsområdet. Ett område som anses vara divergent har i stället mer bredd och har en större mångfald när det kommer till problem, metod och teorier. Ett exempel på ett område som kan klassas som ett konvergent område är historia, detta på grund av att det finns en stark gemenskap och ofta gemensamma tankar inom området (Becher & Trowler, 2001).

Grundforskning betyder att ett områdes resultat mest är intressant för den egna gruppen medan ett område med tillämpad forskning är intressant för andra utanför det egna området eller ämnet (Becher & Trowler, 2001).

Rurala områden har en mindre konkurrens än de urbana på så sätt att det är en mindre andel forskare som är verksamma inom området. De urbana områdena har ett mindre forskningsfält vilket gör att det blir en större konkurrens. Becher och Trowler (2001) kopplar ihop urbana fält med en högre publiceringstakt och en användning av bibliometriska indikatorer.

Hammarfelt (2012) anger att ett problem med teorin om akademiska territorier är att den kan anses vara värderande då begrepp som tillämpad eller ruralt kan anses vara sämre än grundforskning eller urban.

I denna studie kommer vi endast analysera utifrån grundforskning eller tillämpad forskning och ruralt eller urbant område. Detta eftersom de andra främst kan appliceras på annan typ av data än det vi har tagit fram.

4.3 Teorierna i förhållande till varandra

De akademiska territorierna utgår från faktiska omständigheter för den akademiska kontext som forskningsämnet befinner sig i. Dessa kan förändras över tid och är inte statiska. De omständigheter och karaktärsdrag som finns inom ett akademiskt territorium avspeglar dess sociala aspekter kan påverka synen på kunskap och dess värden. Enligt Becher och Trowlers (2001) beskrivning bedöms de humanistiska ämnena oftast falla in under vetenskapliga egenskaper som inte premieras av en prestationsbaserad modell. Detta i sin tur har troligtvis en inverkan på synen på forskningen, dess kunskap och vad som bör värderas. Genom den social epistemologiska teorin kan detta i sin tur skapa en negativ syn och misstro gentemot en prestationsbaserad fördelningsmodell (se Sīle & Vanderstraete, 2019).

5. Metod

Vetenskapsrådet (2017) uppger att både val av metod och analysmetod kan komma att påverka resultatet. Det är därför av stor vikt att redovisa hur forskningen har gått till även av etiska skäl. Studiens tillvägagångssätt och resultat ska redovisas tydligt och transparent. Under studiens gång har vi även dokumenterat vad som gjorts, detta för att forskningen ska vara välorganiserad. Studien är planerad och genomförd för att kunna besvara våra forskningsfrågor något som också faller under god forskningsetik, liksom att studien håller hög kvalité (se Vetenskapsrådet, 2017).

För att svara på forskningsfrågorna används en bibliometrisk metod. Bibliometri är en kvantitativ analys av forskningslitteraturens publikationer och den vetenskapliga kommunikationen (Kärki et al., 1998). Denna studie behandlar publiceringar som är en av bibliometrins centrala variabler. De övriga är författare, källmaterial samt citeringar. Genom att analysera publikationer kan man granska kvantitativa och innehållsmässiga förändringar samt skillnader i forskningsverksamheten (Kärki et al., 1998), vilket är det denna studie ämnar göra.

Validiteten i en studie är av stor vikt. Validitet innebär att man faktiskt mäter det som man säger sig mäta (Patel & Davidson, 2019; Wallén, 1996). Som konstaterats tidigare i introduktion och tidigare forskning är det svårt att säkerställa orsakssamband kring publiceringsmönster och prestationsbaserad fördelningsmodell av forskningsmedel. Det är alltså validiteten som blir problematisk kring detta. Därför är forskningsfrågorna inte ställda för att undersöka just sambandet, utan för att titta på hur publiceringsmönstren ser ut inom humaniora på Göteborgs respektive Lunds universitet, om det skiljer sig åt samt om man kan se att publiceringsmönstren premieras enligt fördelningsmodellerna. Detta är något som det går att svara på genom att titta på de publiceringar som universiteten gjort. Även hur den data vi använder oss av är indexerad kan påverka studiens validitet. Detta diskuteras närmare under 5.2 Datainsamling och bearbetning.

En studies reliabilitet handlar om att det instrument som används i studien är tillförlitligt (Patel & Davidson, 2019). I det här fallet handlar det om att den data som används är korrekt. För denna uppsats används sekundärstatistik, vilket innebär att vi själva inte kan garantera dess korrekthet. All data är dock hämtad från universitetens egna databaser där alla deras publiceringar publiceras. Detta gör att vi finner den trovärdig och att vi förlitar oss på dess reliabilitet. Reliabiliteten påverkas också av hur vi behandlar vår data. För att vara säkra på att inget blir fel har uträkningar inte gjorts manuellt, utan i Excel och har därefter även kontrollerats för att säkerställa att de stämmer.

5.1 Urval

Den totala mängden objekt som avses att undersökas kallas för population (Patel & Davidson, 2019). I denna studie kommer vi utifrån forskningsfrågorna att titta på samtliga publiceringar mellan år 2013 – 2022 inom den Humanistiska fakulteten på Göteborgs universitet och de Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet. Valet av år motiveras med att det ligger i tiden några år efter att en prestationsbaserad modell introducerades på Göteborgs universitet samt att den även ligger i tid efter Sīle och Vanderstraetens (2019) studie. För att säkerställa att alla publiceringar har hunnit att läggas in i databaserna valdes att titta på de publiceringar som gjorts fram till år 2022. Då vi kommer att använda oss av data för samtliga publiceringar är det en totalundersökning som görs av materialet (se Patel & Davidson,

2019). Dock så finns det en viss önskan, särskilt med forskningsfråga fyra om att kunna säga något om ett större sammanhang än bara de två undersökta universiteten. Utifrån det förhållningssättet till frågan är det inte en totalundersökning.

Det föreligger viss problematik med att jämföra två olika fakulteter med varandra. Även om de båda är humanistiska fakulteter, har de något olika ämnen som de fokuserar på, vilket kan ha inverkan på resultatet. Detta problem skulle dock uppstå oavsett vilka fakulteter eller universitet som väljs ut att jämföras. Genom att välja två inom humaniora och inte olika discipliner kommer vi så nära vi ser det är möjligt. Det vi ser att vi ytterligare kan göra kring detta, och även gör i viss mån i studien, är att titta på om någon institution eller avdelning sticker ut och analysera det.

5.2 Datainsamling och bearbetning

För datainsamling används respektive universitets egen publiceringsdatabas. Göteborgs universitets publikationer förkortas GUP. Lunds universitets databas heter Lund University Publication och förkortas LUP. En alternativ insamlingsmetod hade varit att använda sig av den svenska publiceringsdatabasen Swepub, men där går det inte att göra ett urval utifrån fakultet. Därför föll det bort som alternativ.

Från GUP:s öppna databas är det möjligt att ladda ner data till en RIS-fil. Då det för uppsatsen avses att bearbeta data i Excel fick vi samma material tilldelat till oss direkt i Excel-filer från bibliometriker på Göteborgs universitetsbibliotek. Filerna innehåller samma data som även finns på hemsidan, men behöver på så sätt inte konverteras om för att kunna hanteras i Excel. Vi har erhållit två filer från GUP, en för hela fakulteten, utan indelning i institutioner och en med indelning i institutioner. Filen med institutioner innehåller 10 607 publiceringar och filen utan institutioner innehåller 10 369 publiceringar. Differensen beror på att vissa publikationer har gjorts över institutionsgränserna och hamnar därför på listan en gång för vardera involverad institution. Beräkningar för hela fakulteten har därmed gjorts utifrån den datafil som inte innehåller institutionerna. Från LUP:s databas kan man ladda ner till Excel-fil direkt. Från databasen har vi valt att ladda ner en fil per aktuellt år och sedan har vi sammanställt data för samtliga år. Totalt innehåller filerna från LUP 14 540 publiceringar.

Datafilerna från de både universiteten innehåller något olika benämningar på de olika publiceringstyperna och har även delat upp det lite olika. Vi redovisar samtliga publiceringstyper per universitet i bilaga 1. I texten fokuseras det på de tre publiceringstyper som poängsätts enligt den norska modellen; artikel i vetenskaplig tidskrift, kapitel i bok samt bok. Dessa har plockats ut separat och andelen avser andelen i jämförelse mellan dessa tre. Eftersom vad som har indexerats under respektive kategori på de båda universiteten kan skilja sig åt och kan därmed ha en påverkan på resultatet. Det har inte varit helt enkelt att hitta information och reda ut alla skiljelinjer kring vad som ligger under respektive publiceringstyp. Vi har valt att endast titta närmare på indexeringen för de tre publiceringstyperna artikel i vetenskaplig tidskrift, kapitel i bok samt bok eftersom det är de som vi analyserar djupare. I filerna från LUP så uppges även ibland underkategorier för publiceringstyperna, viket inte finns i filerna från GUP.

Publiceringstypen bok benämns i båda databaserna som *book*. I LUP har denna ingen underkategori. I GUP finns en publiceringstyp som benämns *textbook/lärobok* (20 stycken). Denna finns inte i LUP och skulle kunna räknas in i book. I LUP är i stället

book anthology (14 stycken) en egen publiceringstyp, men som vi inte kunnat se var det placeras i GUP. Båda dessa publiceringstyper finns det dock så få av att vi inte kan se att det har en större inverkan på resultatet.

Publiceringstypen kapitel i bok benämns i båda databaserna som *book chapter*. Inte heller denna har några underkategorier i LUP. Det vi kan se att det skulle kunna finnas frågetecken kring för denna publiceringstyp är *Contribution to book anthology* som finns i LUP. Den har underkategorierna *proceeding preface* eller *report chapter.* I GUP indexeras dessa båda underkategorier som varsin publiceringstyp. Därmed bör ingen av dessa vara inräknade i kapitel i bok i någon av databaserna.

Publiceringstypen artikel i vetenskaplig tidskrift heter *journal article* i båda databaserna. I LUP innehåller journal article underkategorierna *letter* (17 stycken), *review* (83 stycken) samt *original* som utgör resterande antal av journal article. GUP har en publiceringstyp som heter review *article/Forskningsöversiktsartikel* (41 stycken). Det är oklart om detta avser samma form av review som ligger som underkategori under journal article i LUP. Då underkategorierna letter och review är så få i förhållande till antalet på helhet bedöms de inte ha en större påverkan på resultatet ifall dessa inte kategoriseras på samma sätt på GUP.

När det kommer till språk innehåller filerna från båda GUP och LUP samtliga språk som det har publicerats på. Mängden olika språk är inte hanterbar för denna studie. Vi bedömer det inte heller relevant att titta på utvecklingen på samtliga språk och har därför valt att först göra en översikt över de språk som har flest publiceringar, vilket är svenska, engelska, tyska, franska och spanska. Därutöver har vi slagit ihop andra nordiska (utöver svenska) till en grupp och därefter övriga språk till en grupp. Dessa redovisas för samtliga publiceringar. Därefter har vi räknat på publiceringstyperna artikel i vetenskaplig tidskrift, kapitel i bok samt bok och har då valt att redovisa enbart på svenska, engelska samt slå samman samtliga övriga språk i en grupp.

En annan skillnad mellan filerna från GUP och LUP är att GUP redovisar publiceringar per institution. Detta har vi inte kunnat få fram från LUP, utan de redovisas per *department* som är över 1000 olika i antal i filerna. Ett alternativ hade kunnat vara att titta på *subject*, men de är det ännu fler av. Antalet forskargrupper är något färre, men ändå drygt 160 stycken. Detta gör att vi endast har kunnat jämföra om det skiljer sig åt mellan de olika institutionerna på Göteborgs universitet. Dessa är sju i antal, dessutom ingår även Centrum för Digital Humaniora och Svenskt HällristningsForskningsArkiv. Enligt hemsidan för Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet finns det åtta institutioner inom dessa fakulteter (https://www.ht.lu.se/). Det som främst skiljer Göteborg och Lund åt är att Lunds universitet har en institution för utbildningsvetenskap, en institution där arkeologi ingår och en institution för kommunikation och medier. Detta är ämnen som tycks saknas inom motsvarande fakultet på Göteborgs universitet. Båda har institutioner som berör religion, men Lund har även forskning inom teologi. På Göteborgs universitet finns i stället flera institutioner som fokuserar på språk. Att ämnena skiljer sig något åt, kan ha viss påverkan på resultatet.

För att undersöka hur fördelningen ser ut inom forskningen inom humaniora på riksnivå har även data från publiceringsdatabasen Swepub tagits fram. Urvalet har gjorts med forskningsämnet *Humaniora och konst*, publiceringstyperna artikel i vetenskaplig tidskrift, bok och kapitel i samlingsverk. Samtliga organisationer har inkluderats och

endast de som har statusen *publicerat*. Därefter har en CSV-fil laddats ner för år 2013 och en för 2022. I filerna har språk inkluderats för att kunna ta fram statistik för detta.

6. Resultat

Här nedan följer resultatet som är indelat i två större delar; publiceringstyper samt språk. Därutöver är dessa två delar uppdelade i respektive universitet och därefter en jämförande del för vardera av publiceringstyper och språk. När det i resultat, analys och diskussion hänvisas till Göteborgs universitet och till Lunds universitet så menas det respektive universitets humanistiska fakultet.

6.1 Publiceringstyper

De publiceringstyper som presenteras och jämförs nedan är bok, bokkapitel och artikel i vetenskaplig tidskrift. För siffror gällande övriga publiceringstyper för Göteborgs universitet och Lunds universitet, se bilaga 1. Om man tittar på publiceringstyper inom humaniora i databasen Swepub visar den att det inom forskningen i Sverige år 2013 publicerades 2070 artiklar i vetenskapliga tidskrifter, 2547 kapitel i samlingsverk samt 339 böcker. För år 2022 publicerades det 2320 artiklar i vetenskapliga tidskrifter, 2007 kapitel i samlingsverk och 354 böcker. Det fördelar sig procentuellt mellan varandra enligt figur 1. Där kan man se att fördelningen mellan dessa publiceringstyper har förändrats på så sätt att böcker och vetenskapliga artiklar minskat och andelen kapitel i samlingsverk har ökat.

Figur 1.

Fördelning av publiceringstyper Sverige.

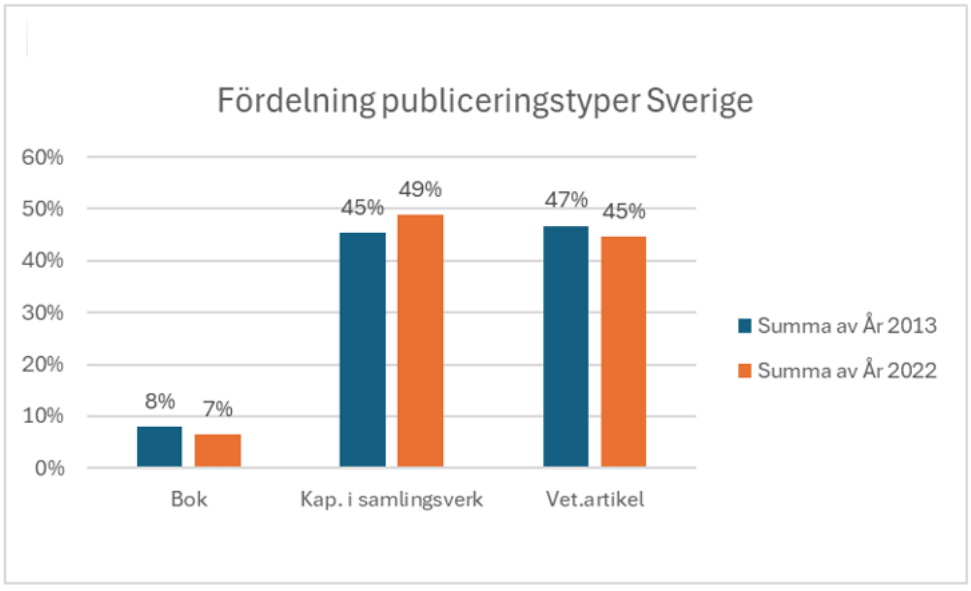

Kommentar: Uppgifter hämtade från Swepub 2024-05-10.

6.1.1 Humanistiska fakulteteten på Göteborgs universitet

Om man även för Göteborgs universitet jämför samma publiceringstyper är den vanligaste publiceringstypen kapitel i bok och har så varit över hela tidsperioden, se figur 2. Den procentuella andelen minskar dock och har gått från 64 procent år 2013 till 47 procent år 2012. Samtidigt har den procentuella andelen av publiceringar i vetenskaplig tidskrift ökat i ungefär samma takt, från 31 till 45 procent. För år 2022

ligger de båda därmed på ungefär lika många publiceringar. Andelen böcker ökar något, från 5 procent till 8 procent.

Tabell 2.

Antal publiceringar per publiceringstyp på Göteborgs universitet.

År	Bok	Kapitel i bok	Artikel i vetenskaplig tidskrift	Totalsumma
2013	26	333	163	522
2014	23	361	158	542
2015	33	254	187	474
2016	32	277	194	503
2017	34	302	226	562
2018	29	342	193	564
2019	26	232	209	467
2020	28	247	229	504
2021	39	258	222	519
2022	36	210	202	448
Hela perioden	306	2816	1983	5105

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP).

Figur 2.

Fördelning publiceringstyper Göteborgs universitet.

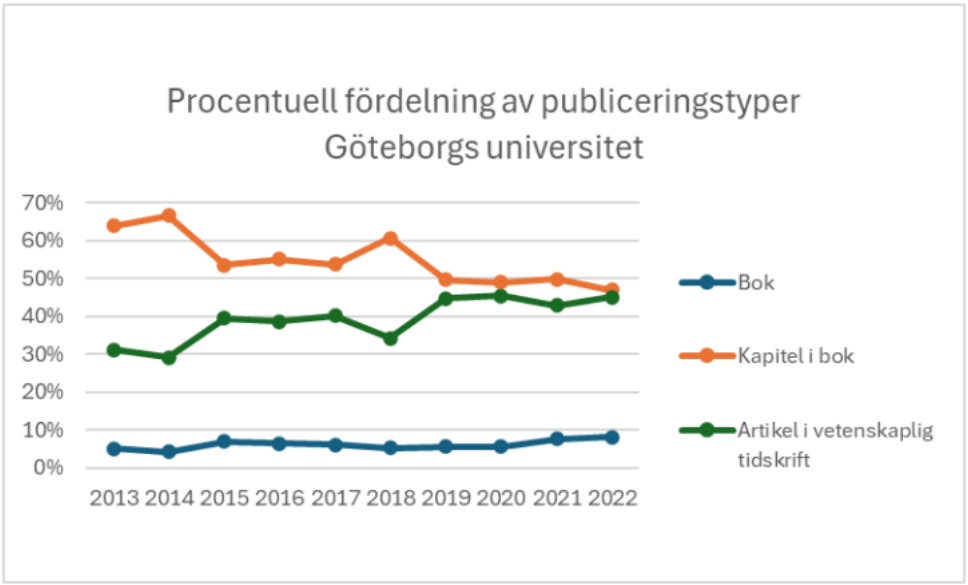

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP).

I statistiken för Humanistiska fakulteten på Göteborgs universitet ingår sju institutioner, Centrum för Digital Humaniora samt Svenskt Hällristnings-ForskningsArkiv. I tabell 3 redovisas fördelningen i antal publiceringar per institution samt den procentuella fördelningen mellan de olika publiceringstyperna. Den institution som har högst antal publiceringar är Institutionen för litteratur, idéhistora och religion och därefter kommer Institutionen för historiska studier och Institutionen för språk och litteraturer i fallande ordning. Dessa institutioner ligger även över medel i andelen publiceringar av böcker och kapitel i bok, men lägre i andelen publiceringar i vetenskaplig tidskrift än genomsnittet. De som i stället ligger högst i andel publiceringar av artikel i vetenskaplig tidskrift är CDH, Institutionen för lingvistik och vetenskapsteori samt Institutionen för svenska språket. De ligger därmed också lägre i andelen publiceringar av böcker och kapitel i bok än genomsnittet.

Tabell 3.

Fördelning av publiceringstyper per institution i procent, Göteborgs universitet för år 2013 – 2022.

Institution	Totalt antal publiceringar	Bok	Kapitel i bok	Artikel i vetenskaplig tidskrift
Centrum för Digital Humaniora (CDH)	24	4%	33%	63%
Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori	815	4%	38%	59%
Institutionen för historiska studier	1093	6%	60%	34%
Institutionen för kulturvetenskaper	483	6%	59%	35%
Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion	1335	7%	61%	32%
Institutionen för språk och litteraturer	978	7%	58%	34%
Institutionen för svenska språket	365	2%	47%	51%
Institutionen för svenska, flerspråkighet och språkteknologi	60	2%	62%	37%
Svenskt HällristningsForskningsArkiv (SHFA)	57	4%	56%	40%
Totalsumma	5210	6%	55%	39%

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP).

6.1.2 Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet

På Lunds universitet var den vanligaste publiceringstypen kapitel i bok år 2013, men andelen har minskat från 52 procent år 2013 till 40 procent år 2022. I stället har andelen artikel i vetenskaplig tidskrift ökat och är år 2022 den vanligaste publiceringstypen på Lunds universitet. Den har ökat 42 procent år 2013 till 51 procent år 2022. Andelen publiceringar av böcker har också ökat något från 6 procent år 2013 till 8 procent år 2022 (se figur 3).

Tabell 4.

Antal publiceringar per publiceringstyp på Lunds universitet.

År	Bok	Kapitel i bok	Artikel i vetenskaplig tidskrift	Totalsumma
2013	40	339	272	651
2014	52	342	282	676
2015	49	296	297	642
2016	50	304	287	641
2017	44	328	287	659
2018	32	292	283	607
2019	54	279	290	623
2020	51	276	323	650
2021	63	285	364	712
2022	58	281	359	698
Hela perioden	493	3022	3044	6559

Kommentar: Uppgifter hämtade från Lund University Publication (LUP).

Figur 3.

Fördelning av publiceringstyper Lunds universitet

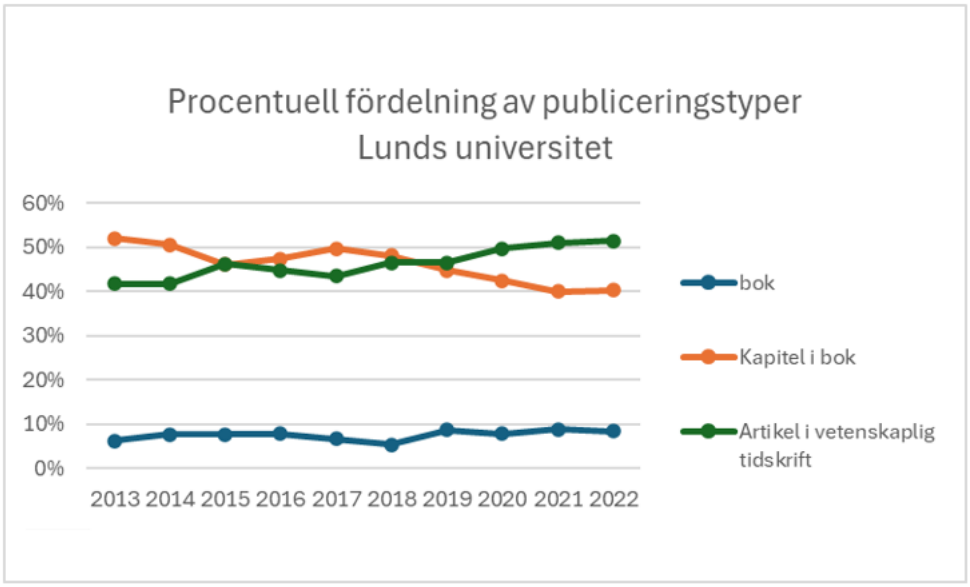

Kommentar: Uppgifter hämtade från Lund University Publication (LUP).

6.1.3 Jämförelse Göteborgs universitet och Lunds universitet

Om man jämför Göteborgs universitet och Lunds universitet med varandra kan man se att de båda följer samma mönster där andelen publiceringar av vetenskapliga artiklar och andelen publiceringar av böcker ökar (se figur 4 och 5). Hos de båda universiteten så minskar i stället andelen publiceringar av kapitel i bok (se figur 6).

Figur 4.

Procentuell andel publiceringar av vetenskapliga artiklar. Andelen avser fördelningen mellan vetenskapliga artiklar, böcker och kapitel i bok.

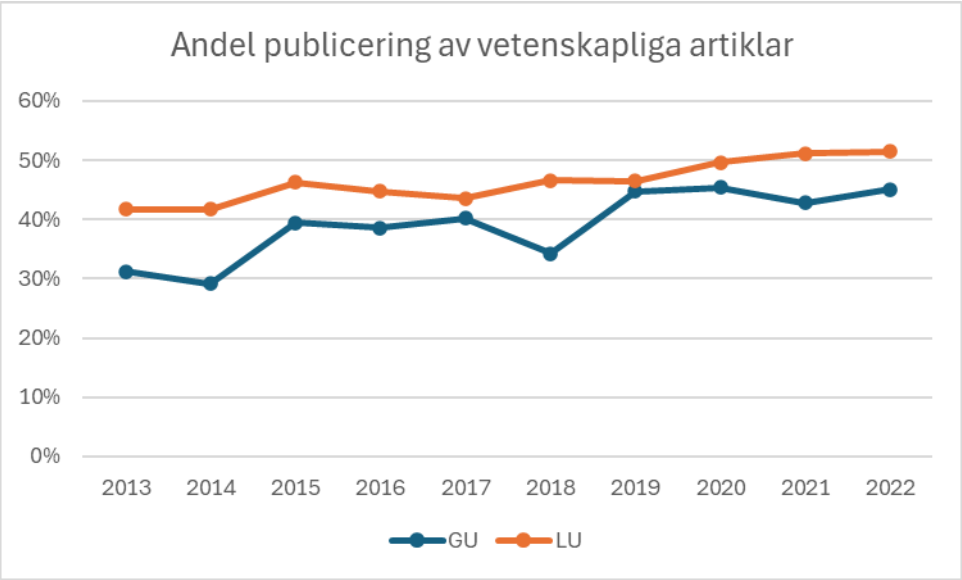

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP) och Lund University Publication (LUP).

Figur 5.

Procentuell andel publiceringar av kapitel i bok. Andelen avser fördelningen mellan vetenskapliga artiklar, böcker och kapitel i bok.

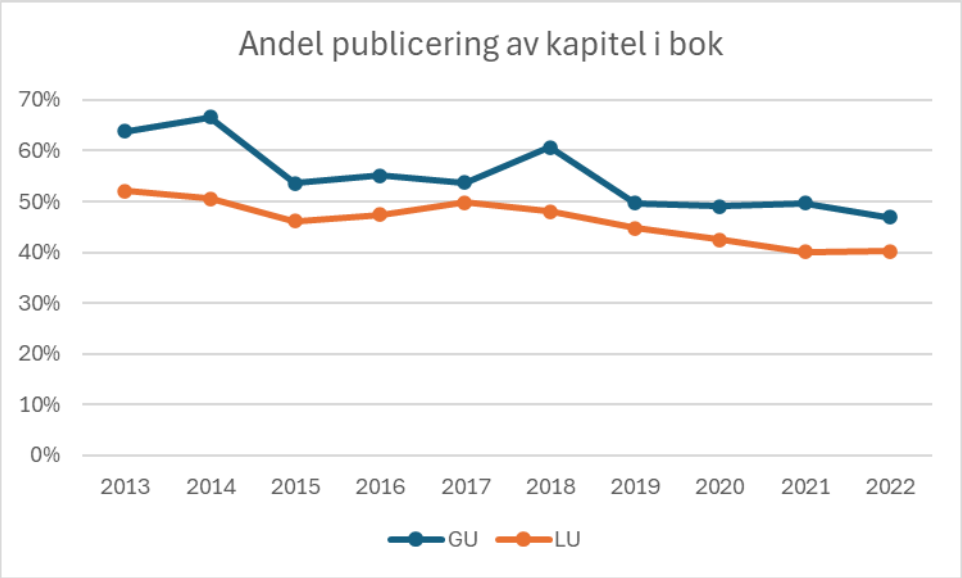

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP) och Lund University Publication (LUP).

Figur 6.

Procentuell andel publiceringar av böcker. Andelen avser fördelningen mellan vetenskapliga artiklar, böcker och kapitel i bok.

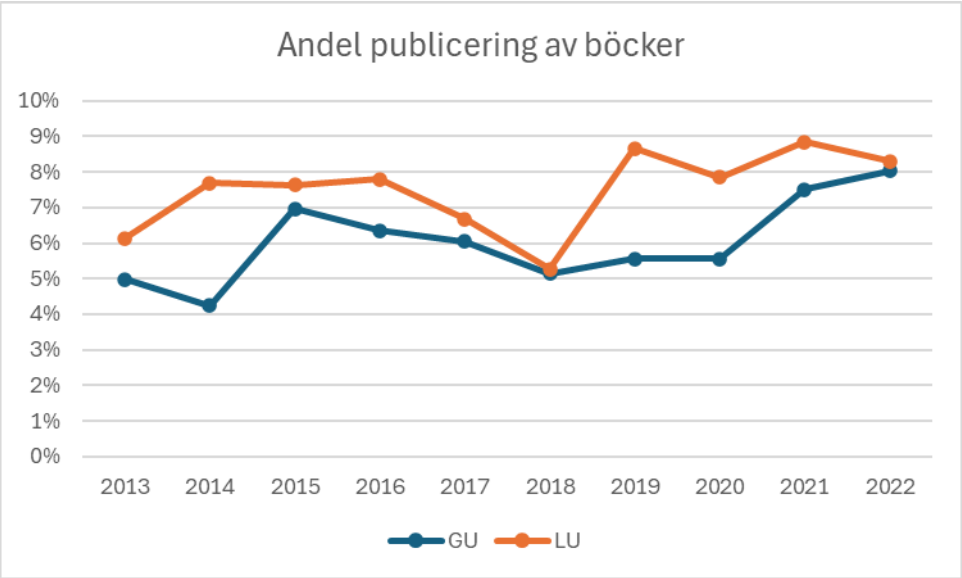

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP) och Lund University Publication (LUP).

6.2 Språk

Tittar man i publiceringsdatabasen Swepub för år 2013 och publiceringstyperna vetenskaplig artikel, bok och kapitel i samlingsverk visar den att inom humaniora finns 4971 publiceringar. Av dem är 1830 på svenska, 2679 är på engelska och resterande 464 på övriga språk. För år 2022 finns det 4 670 publiceringar. 1497 av dem är på svenska, 2855 är på engelska och resterande 319 är på övriga språk. Nedan i figur 7 redovisas fördelningen i procent.

Figur 7.

Procentuell fördelning av språk inom humaniora i Sverige för publiceringstyperna vetenskaplig arikel, bok och kapitel i samlingsverk.

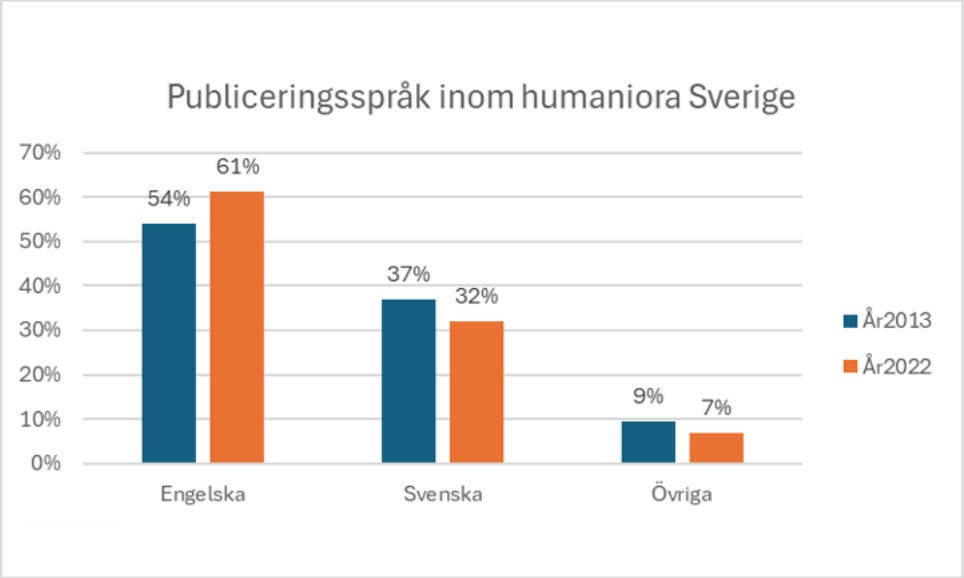

Kommentar: Uppgifter hämtade från Swepub 2024-05-10.

6.2.1 Humanistiska fakulteteten på Göteborgs universitet

Under hela perioden har det på Göteborgs publicerats främst på engelska och därefter på svenska. I tabell 5 redovisas antalet publiceringar per språk för de vanligaste språken för alla publiceringstyper under perioden.

Tabell 5.

Antal publiceringar per språk för alla publiceringstyper inom Humanistiska fakulteten på Göteborgs universitet.

År	Svenska	Engelska	Tyska	Franska	Spanska	Andra nordiska språk	Övriga språk
2013	386	566	32	18	12	4	30
2014	500	498	48	29	14	3	16
2015	383	546	38	11	22	8	22
2016	392	562	34	13	13	10	16
2017	453	609	23	12	20	12	19
2018	512	676	28	15	23	4	30
2019	370	569	15	13	15	6	23
2020	342	536	31	7	10	4	20
2021	348	519	11	7	9	7	26
2022	263	502	9	8	12	5	19
Hela perioden	3949	5583	269	133	150	63	221

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP).

I figur 8 redovisas procentuell fördelning mellan publiceringar på engelska, svenska samt övriga språk för publiceringstyperna artikel i vetenskaplig tidskrift, bok och kapitel i bok. Även om andelen publiceringar på de olika språken har gått lite upp och ner under perioden, så kan man se ett tydligt mönster där engelska ökar och svenska samt övriga språk minskar. Publiceringarna på engelska har ökat från 58 procent år 2013 till 72 procent år 2022. Publiceringarna på svenska har minskat från 33 procent 2013 till 21 procent år 2013. Övriga språk har minskat något från 10 procent till 7 procent för samma period.

Figur 8.

Procentuell andel publiceringar på olika språk på Göteborgs universitet för publiceringstyperna vetenskaplig artikel, bok och kapitel i bok.

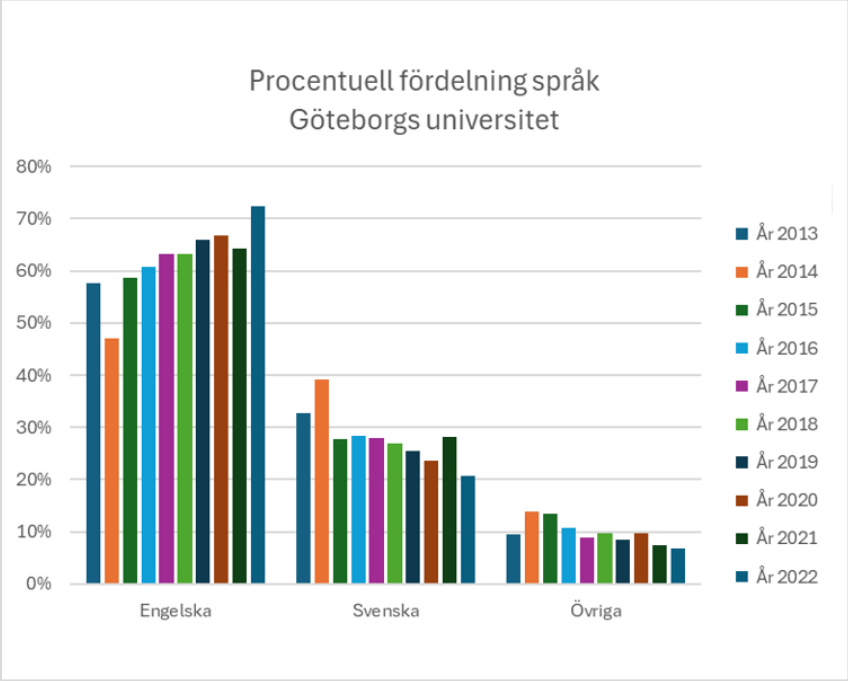

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP).

Fördelningen i publiceringsspråk skiljer sig åt mellan de olika institutionerna på Göteborgs universitet. I tabell 6 redovisas den procentuella fördelningen samt antal publiceringar som helhet för institutionen för en bättre förståelse för institutionens genomslaget för siffrorna i helhet. CDH och SHFA är de som högst andel publiceringar på engelska. Tittar man i stället på institutionerna så är det Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori som ligger i klar topp för andel publiceringar på engelska med 90 procent. Institutionen för litteraturer, idéhistoria och religion samt Institutionen för språk och litteraturer är de två som har lägst andel publiceringar på engelska med 49 procent. Den sistnämnda ligger klart högst på övriga språk med 39 procents publiceringar på andra språk än svenska och engelska. Högst andel publiceringar på svenska har Institutionen för litteraturer, idéhistoria och religion följt av Institutionen för kulturvetenskaper.

Tabell 6.

Fördelning av publiceringsspråk per institution i procent, Göteborgs universitet för år 2013 – 2022.

Procentuell fördelning för år 2013-2022 GU	Totalt antal	Engelska	Svenska	Övriga språk
Centrum för Digital Humaniora (CDH)	24	92%	8%	0%
Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori	815	90%	7%	3%
Institutionen för historiska studier	1093	68%	26%	6%
Institutionen för kulturvetenskaper	483	62%	36%	2%
Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion	1335	49%	47%	4%
Institutionen för språk och litteraturer	979	49%	15%	36%
Institutionen för svenska språket	366	60%	38%	2%
Institutionen för svenska, flerspråkighet och språkteknologi	60	72%	28%	0%
Svenskt HällristningsForskningsArkiv (SHFA)	57	95%	2%	3%
Totalsumma	5212	62%	28%	10%

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP).

6.2.2 Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet

Även på Lunds universitet har störst antal publiceringar varit på engelska under hela perioden och därefter på svenska. I jämförelse med Göteborgs universitet är skillnaden mellan antalet publiceringar på engelska och svenska inte lika stor om man ser till alla typer av publiceringar. I tabell 7 redovisas antalet publiceringar per språk för de vanligaste språken för alla publiceringstyper under perioden.

Tabell 7.

Antal publikationer per språk för alla publiceringstyper inom Humanistiska och teologiska fakulteterna på Lunds universitet.

År	Svenska	Engelska	Tyska	Franska	Spanska	Andra nordiska språk	Övriga språk
2013	617	728	24	6	12	23	15
2014	692	730	13	19	15	15	16
2015	616	766	6	5	8	33	23
2016	655	743	13	8	12	35	23
2017	772	658	13	9	6	23	19
2018	789	652	9	7	6	24	13
2019	679	698	11	9	8	20	13
2020	663	636	13	5	1	32	7
2021	677	675	14	6	6	31	23
2022	637	735	19	4	7	24	16
Hela perioden	6797	7021	135	78	81	260	168

Kommentar: Uppgifter hämtade från Lund University Publication (LUP).

För publiceringstyperna artikel i vetenskaplig tidskrift, bok och kapitel i bok har andelen publiceringar på engelska ökat under perioden medans publiceringarna på svenska och övriga språk minskat något. Publiceringarna på engelska har ökat från 60 procent år 2013 till 66 procent år 2022. Publiceringarna på svenska har minskat från 33 procent 2013 till 30 procent år 2013. Övriga språk har minskat något från 7 procent till 4 procent för samma period.

Figur 9.

Procentuell andel publiceringar på olika språk på Lunds universitet för publiceringstyperna vetenskaplig artikel, bok och kapitel i bok.

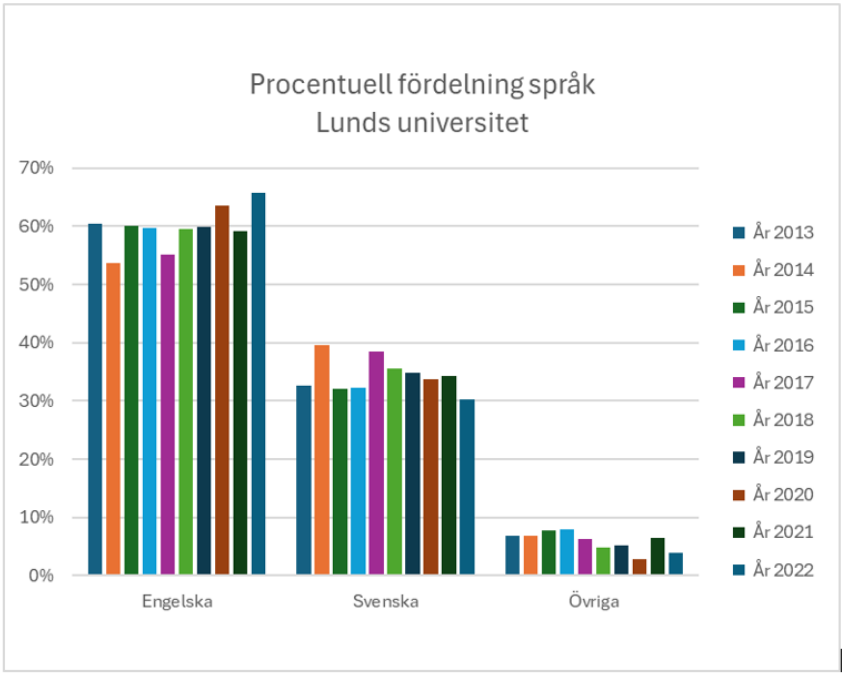

Kommentar: Uppgifter hämtade från Lund University Publication (LUP).

6.2.3 Jämförelse Göteborgs universitet och Lunds universitet

Vid en jämförelse mellan de båda universiteten kan man se att de båda följer samma mönster där andelen engelska ökar samtidigt som svenska och övriga språk minskar. För samtliga språk är det dock en tydligare förändring på Göteborgs universitet. Även om data bara har tagits fram för startår och slutår för perioden gällande medel för humaniora på riksnivå, så indikerar dessa att även samma mönster återfinns där (se figur 7).

Figur 10.

Procentuell fördelning av publiceringar på olika språk på Göteborgs universitet och Lunds universitet för publiceringstyperna vetenskaplig artikel, bok och kapitel i bok.

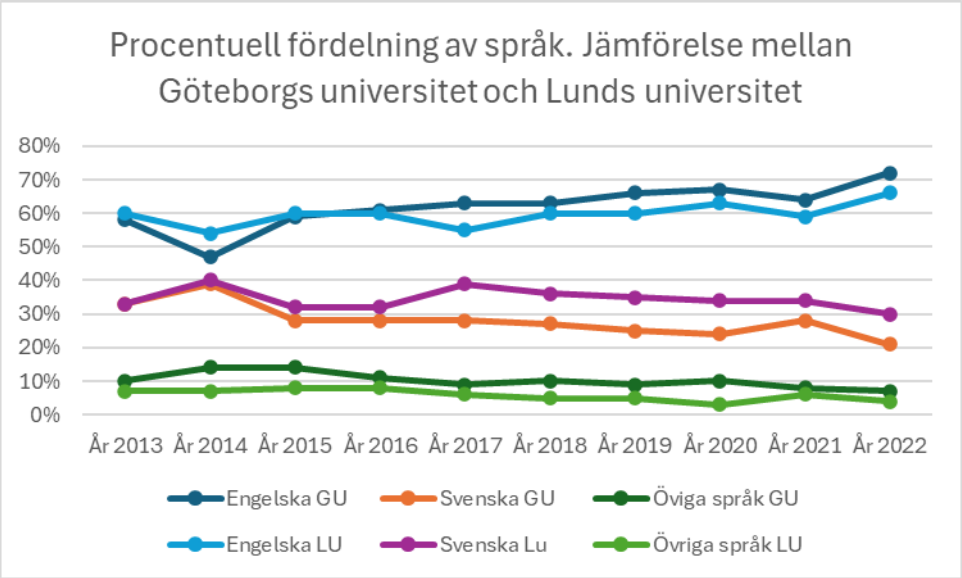

Kommentar: Uppgifter hämtade från Göteborgs universitets publikationer (GUP) och Lund University Publication (LUP).

7. Analys och diskussion

Efter att ha sammanställt och presenterat data över publiceringsmönster kommer vi nedan analysera och sedan diskutera skillnader och likheter mellan publiceringsmönster på Lunds universitet och Göteborgs universitet och hur dessa kan sättas i relation till prestationsbaserade resursfördelningsmodeller. Till vår hjälp har vi vårt valda teoretiska ramverk samt tidigare forskning. Därefter kommer vi gå igenom de problem vi stött på under studiens gång.

Resultatet visar att antalet publiceringar inom humaniora överlag ökar inom humaniora i Sverige, vilket stämmer med resultatet från Engels et al. (2012). Vi kan se att detta även överensstämmer med Lunds universitet, men sker inte lika tydligt på Göteborgs universitet. Kortfattat visar vårt resultat vidare att publiceringsmönstren på Göteborgs universitet och Lunds universitet i stort följer varandra gällande både publiceringstyper och språk. Kapitel i bok är den vanligaste publiceringstypen på Göteborgs universitet, vilket inte har varit för hela perioden för Lunds universitet. Trenden att kapitel i bok minskar och artikel i vetenskaplig tidskrift ökar föreligger dock på båda universiteten. Utvecklingen gällande publiceringstyper verkar skilja sig något åt från rikssnittet inom humaniora i Sverige. För medelvärdet i Sverige har dock endast två årtal tagits fram, vilket gör det något svårt att dra slutsats om mönster, men det ger ändå en indikation. Gällande tidigare forskning visar vårt resultat både likheter och olikheter.

För forskare på Humanistiska fakulteten på Göteborgs universitet är det vanligaste sättet att publicera sig genom kapitel i bok. Att publicera sig i bokform är vanligt inom humaniora (Hammarfelt & de Rijcke, 2014) vilket vi kan se visa sig i statistiken för Göteborgs universitet. För Humanistiska och teologiska fakulteten i Lund är det i stället vetenskaplig artikel som är den vanligaste publiceringstypen de senaste åren. Den norska modellen som humanistiska fakulteten på Göteborgs universitet använder sig av ger mer poäng för vetenskapliga artiklar än för kapitel i bok, ändå har de en större andel kapitel i bok än vad Lunds universitet har som inte har någon lokal prestationsbaserad resursfördelningsmodell. Det går dock se att andelen artiklar ökar och andelen kapitel i bok minskar. Där följer Göteborgs universitet samma mönster som Lunds universitet. Utvecklingen mot en större andel vetenskapliga artiklar har gått snabbare på Lunds universitet. Gällande genomsnittet för humaniora i Sverige kan man se att andelen publiceringar av kapitel i bok ökat något från år 2013 till år 2022 samtidigt som andelen artiklar i vetenskaplig tidskrift minskat ett par procentenheter. Dock har de båda publiceringstyperna ökat i faktiska antal. Det social epistemologiska ramverket gör det möjligt att tolka detta som att det är sammanhanget som gör kunskapen relevant, alltså att det snarare är den sociala konventionen inom det akademiska territoriet som har betydelse för vilken publiceringstyp som används än påverkan från bibliometriska indikatorer i form av en prestationsbaserad resursfördelningsmodell. Detta är något som styrks i vårt resultat utifrån att Göteborgs universitet inte har större andel vetenskapliga artiklar än Lunds universitet.

Fördelningen till Lunds universitet påverkas dock av den nationella fördelningsmodellen. Den är inte lika öppen för olika publiceringstyper som den norska. Det skulle kunna vara en indikation på att Lund anpassar sig mer efter den nationella modellen där artiklar i vetenskaplig tidskrift är det som visar på prestation. Den norska fördelningsmodellen ger ändå poäng även för kapitel i bok, vilket kan påverka att man på Göteborgs universitet trots allt har det som den vanligaste publiceringstypen.

Eftersom det ändå ger poäng finns inte samma drivkraft att bryta tidigare publiceringsmönster och den tidigare sociala konventionen får fortsatt råda.

De båda fakulteterna uppvisar ett liknande mönster där andelen publicerade böcker ökar något. På nationell nivå har dock andelen böcker minskat med en procentenhet, men kapitel i bok har istället ökat på den nationella nivån. Det är ett tecken på att rädslan för monografins död inte är gällande inom humaniora, vilket även den flandriska studien av Engels et al. (2012) visar på. Engels et al. (2012) visar att publiceringar i bok inte minskar och att fördelningen mellan bokformat och vetenskapliga artiklar ligger på liknande nivåer. Det vi kan se i vårt resultat är att publicering av humaniora i Sverige tycks följda denna trend där publicering i bokkapitel är den vanligaste formen år 2022 och fördelningen mellan bok, kapitel i samlingsverk och vetenskaplig artikel endast förändrats med några få procentenheter. Enligt Becher och Trowler (2001) kan de humanistiska ämnena ses som rurala, det vill säga att det är ämnen där det finns liten konkurrens och publiceringen går långsammare. Att andelen böcker ökar tillsammans med den höga andelen publiceringar av kapitel i bok tyder på att humaniora som vetenskaplig disciplin även idag följer det rurala territoriet där en mer långsam publiceringsprocess kan existera.

När det kommer till frågan om vilket språk som används vid den vetenskapliga publiceringen visar den tidigare forskningen av Hammarfelt och de Rijcke (2014) och Engels et al. (2012) att andelen som publiceras på engelska går upp och de nationella språken går ner. Det överensstämmer med våra resultat där Göteborgs universitet och Lunds universitet båda visar på en ökning av engelska och en nedgång av svenska och övriga språk. Detta är ett mönster som varit under hela den undersökta tidsperioden. Även humaniora i Sverige som helhet visar på en uppgång av engelska och nedgång av svenska och övriga språk. Hammarfelt och de Rijcke (2014) kommer i sin studie fram till att andra språk så som tyska och franska ökade men detta kan vi inte se i vårt resultat där övriga språk minskar. Vidare kan vi i vårt resultat se att Göteborgs universitet publicerar en högre andel på engelska än vad Lunds universitet gör. Göteborgs universitet har under stort sett hela perioden haft en större andel på engelska än vad Lunds universitet har haft. Ur ett social epistemologiskt perspektiv kan man se det som att då båda universiteten följer den sociala trend som finns världen över där publiceringar på engelska ökar för att kunna nå ut i en mer internationell kontext. Samtidigt är andelen publiceringar på svenska relativt hög i förhållande till hur det ser ut inom andra forskningsområden. Detta indikerar att den lokala/nationella målgruppen är stor, alltså att forskningen även är intressant för andra utanför forskningsämnet. Detta tyder på att det är ett tillämpat forskningsområde enligt Becher och Trowlers (2001) teori.

Resultatet från Göteborgs universitet där jämförelse görs mellan de olika institutionerna visar på att det även finns skillnader inom fakulteten. Institutionerna med flest publiceringar är självklart de som ger större genomslag i den data som presenteras för fakulteten som helhet. Där är det Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Institutionen för historiska studier och Institutionen för språk och litteraturer som ligger i topp för antal publiceringar. Det är också dessa institutioner som publicerat störst andel böcker. De ligger även något högre i andelen kapitel i bok och lägre i andelen artiklar i vetenskaplig tidskrift än genomsnittet för fakulteten som helhet. Det går därmed att konstatera att det på Göteborgs universitet är institutionerna som berör historia, litteratur och religion som publicerar störst andel böcker och kapitel i bok och lägre andel vetenskapliga artiklar. Att man kan se ett mönster från Göteborgs universitet

där institutionerna med samma typ av inriktning publicerar på likartat sätt visar än tydligare på de akademiska territoriernas inverkan, men kan även vara en indikation på hur det sociala sammanhanget spelar in. Att vi inte har möjlighet att göra en jämförelse om det ser likadant ut för institutionerna med samma inriktning på Lunds universitet är beklagligt. Hade det varit möjligt hade det varit enklare med en slutsats kring om det är ämnet/territoriet i sig eller det sociala sammanhanget på det specifika universitetet som har störst inverkan.

Om man räknar bort CDH, som inte är en institution på samma sätt så ligger Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori samt Institutionen för svenska språket högst i andel publiceringar i vetenskaplig tidskrift. Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori ligger dessutom högst i andel publiceringar på engelska. Enligt teorin för akademiska territorium visar det på ett mer urbant publiceringssätt. Det tyder på att det inom denna institution är viktigare att nå ut till en internationell publik och även att kunna publicera snabbare än vad som sker i bokform.

De två universiteten följer till viss del de finansieringsmodeller de verkar under. Göteborgs universitet publicerar sig mest i bokkapitel vilket den norska modellen ger poäng för (se Norskpubliceringsindikator, 2015). I Lund är den vetenskapliga artikel den vanligaste publiceringstypen vilket stämmer med den nationella prestationsbaserade resursfördelningsmodellen som ger högst poäng till vetenskapliga artiklar och publiceringar på engelska (se Sīle & Vanderstraeten, 2019). Dock syns liknande mönster för båda universiteten där vetenskapliga artiklar blir vanligare. Sīle & Vanderstraeten (2019) menar att enligt det social epistemologiska synsättet så kan den prestationsbaserade fördelningen ses som ett hot mot forskningen. Huruvida detta överensstämmer med synsättet på våra undersökta fakulteter är svårt att dra en faktisk slutsats om och hade troligen varit lättare att svara på utifrån ett annat metodval. Däremot så kan resultatet där en så hög andel publiceras i bokformat och på svenska, tyda på att forskarna inom våra valda fakulteter inte ser helt positivt på utformningen av poängsättningen som den ser ut idag då de inte gynnas av den. Huruvida ökningen av publiceringar på engelska och i vetenskaplig tidskrift är en anpassning efter en prestationsbaserad fördelning eller av annan orsak är svårt att avgöra.

I den tidigare forskningens diskuterar Aagaard och Schneider (2017) och Gläser (2017) huruvida det går att visa på en inverkan av de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna på den vetenskapliga publiceringen. De argumenterar för att det inte går att dra slutsatser kring om de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna har en påverkan på den vetenskapliga publiceringen då det är svårt att göra en studie där andra faktorer inte kan påverka resultatet. Efter att ha genomfört vår studie har också vi fått en insikt om de många omständigheter som kan inverka på hur forskare väljer att publicera sig och att det därför är svårt att dra slutsatser kring huruvida de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna har en inverkan på den vetenskapliga publiceringen inom humaniora. Vi kan konstatera att utifrån vårt resultat går det inte att dra några slutsatser kring kausalitet mellan resursfördelningsmodell och publiceringsmönster

7.1 Studiens svagheter

Vi har i denna studie uppmärksammat flera faktorer som skulle kunna ha en inverkan på resultatet. Något som påverkat resultatet i vår studie är det faktum att universitetens egna lokala databaser indexerar den vetenskapliga publiceringen på olika sätt. Detta har gjort att det i många fall har funnits vissa svårigheter med att jämföra resultatet då det

inte har varit tydligt hur de går att likställa med varandra. Det finns också en osäkerhetsfaktor i att vi inte vet vem det är som lägger in uppgifter om publiceringarna i databaserna, om det är så att forskare själva gör det eller om det sker någon kontroll av materialet vilket kan innebära att vissa felaktigheter finns med i den data vi har arbetat med. Det finns också svårigheter med att dra slutsatser av materialet på grund av osäkerheten kring vilka kategorier som är jämförbara. Detta är en av vår studies begränsningar. I övrigt fungerade dock studiens metodval väl där vi har använt oss av den data som redan fanns tillgänglig. En annan omständighet som kan påverka resultatet är att den nationella modellen kan ha en påverkan på de båda universiteten eftersom denna just är nationell och påverkar alla lärosäten i Sverige. Gläser (2017) påpekar även att extern finansiering kan ha en större påverkan än de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna. De båda universiteten i vår studie fördelar pengar efter extern finansiering.

Likt Aagaard och Schneider (2017) och Gläser (2017) kan vi konstatera att det är svårt att dra slutsatser kring de prestationsbaserade resursfördelningsmodellernas inverkan på vetenskaplig publicering då det inte går att utesluta andra möjliga orsaker. Det ska också tilläggas att det funnits svårigheter att hitta information om hur den nationella modellen i Sverige är utformad vilket bidrar till svårigheter att dra slutsatser kring resultatet.

Studiens resultat har en relevans för yrkesverksamma bibliotekarier och bibliometriker på universitetsbiblioteken. Dels för att de möter forskare inom humaniora som kan ha frågor om de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna och dess påverkan på deras forskningsområde men också för att dessa databaser används i deras arbete på flera olika sätt. Ofta är det bibliotekarier på universiteten som underhåller och ansvarar för de lokala databaserna (se Åström & Hansson, 2012). Denna studie kan hjälpa till att belysa svårigheter med att analysera och jämföra data från olika databaser men också visa på att det inte går att ge en enkel bild över de prestationsbaserade resursfördelningsmodellernas påverkan.

Det är möjligt att valet av en annan teori för att tolka och analysera empirin hade gett en annan förståelse för likheter och skillnader i resultatet. Det finns fler aspekter på vetenskaplig publicering och forskningsutvärdering som ligger utanför de akademiska disciplinernas skillnader och traditioner vilket potentiellt hade kunnat få en mer framträdande roll om en annan teori använts. Även om den social epistemologiska teorin har gett oss en viss förståelse för de sociala aspekterna av kunskap och vetenskaplig publicering så hade denna teori en begränsad förmåga att hjälpa analysera resultatet. Hade studien haft ytterligare empiri i form av intervjuer eller enkäter till forskarna hade teorin möjligen varit mer till nytta för att analysera de sociala aspekterna.

Något som vi diskuterat och som vi hade kunnat göra annorlunda är valet av databaser för inhämtandet av empirisk data. Den ursprungliga tanken var att använda oss av SwePub för vår analys. Det fanns dock problem med att använda oss av SwePub då det fanns vissa frågetecken kring indexeringen och att det inte gick att få data för fakulteter. Detta gjorde att vi valde att använda oss av lokala databaser i stället.

8. Slutsatser

Vi kan i vår studie se att antalet publiceringar som helhet ökar inom humaniora i Sverige. Detta stämmer även överens med Lunds universitet, men sker inte lika tydligt på Göteborgs universitet. Detta är något som vi kan se även stämmer med tidigare forskning. Publiceringsmönstren på Göteborgs universitet och Lunds universitet följer varandra i stort både när det gäller publiceringstyper och språk, men det finns vissa skillnader.

Kapitel i bok är den vanligaste publiceringstypen på Göteborgs universitet och har så varit under hela tidsperioden. På Lunds universitet har den vanligaste publiceringstypen under tidsperioden varit både kapitel i bok och artikel i vetenskaplig tidskrift. Sedan 2019 har dock artikel i vetenskaplig tidskrift haft störst andel av publiceringarna på Lunds universitet. Trenden att kapitel i bok minskar och artikel i vetenskaplig tidskrift ökar föreligger på båda universiteten. På Göteborgs universitet har förändringen utifrån antal procentenheter varit större än på Lunds universitet. Där följer våra resultat inte den tidigare forskningen och utvecklingen gällande publiceringstyper verkar även skilja sig något åt från rikssnittet inom humaniora i Sverige. På riksnivå har andelen publiceringar i vetenskaplig tidskrift i stället minskat, likaså andelen publiceringar i bok medans andelen publiceringar av kapitel i samlingsverk ökat. Andelen publiceringar i bok har ökat med ett par procentenheter på båda universiteten.

Vi kan se att andelen publiceringar på engelska ökar, samtidigt som andelen publiceringar på svenska och övriga språk minskar. Detta gäller båda universiteten och även medelvärdet för humaniora i riket. Andelen publiceringar på engelska har under hela tidsperioden varit högre på Göteborgs universitet än på Lunds. Samtidigt är också ökningen av engelska något högre på Göteborgs universitet än på Lunds universitet. Likaså minskar andelen publiceringar på svenska mer på Göteborgs universitet.

Båda universiteten såväl följer som inte följer de finansieringsmodeller de verkar under beroende på hur det vinklas. Göteborgs universitet publicerar sig främst i bokkapitel vilket den norska modellen ger poäng för, dock ger vetenskapliga artiklar högre poäng, vilket trenden ökar mot. På Lunds universitet är vetenskaplig artikel den vanligaste publiceringstypen och engelska det vanligaste språket. Detta överensstämmer med den nationella prestationsbaserade resursfördelningsmodellen som ger högst poäng till vetenskapliga artiklar och publiceringar på engelska. Dock syns liknande mönster för båda universiteten där vetenskapliga artiklar blir vanligare. Likt delar av den tidigare forskningen kan vi dock konstatera att det inte går att dra några säkra slutsatser kring hur den forskningsfinansiära fördelningsmodellen påverkar publiceringarna. Det finns andra aspekter som också har inverkan, exempelvis det akademiska territorium som fakulteteten och institutionerna verkar inom samt den social epistemologiska inverkan utifrån synen på forskning och kunskap.

En aspekt som kan vara intressant att ta med sig in i framtiden och in i yrkeslivet är svårigheterna med att arbeta med två olika databaser som båda innehåller vetenskapliga publikationer men som använder sig av olika benämningar och kategorier. Även en grundläggande förståelse för de prestationsbaserade resursfördelningsmodellerna på nationell och lokal nivå samt en kunskap kring olika discipliners publiceringstraditioner är något som vi tar med från uppsatsen ut i yrkeslivet.

8.1 Förslag på fortsatt forskning

Om vi hade haft mer tid för att göra en större studie hade vi velat undersöka flera universitet för att se om det finns liknande skillnader och likheter mellan de olika humanistiska fakulteten. En annan möjlig fortsättning hade varit att undersöka huruvida den norska modellens olika nivåer påverkar publiceringen på Göteborgs universitet och då undersöka hur stor andel som publiceras på nivå 1 respektive nivå 2 för att på så sätt se hur stor inverkan modellen har på hur forskare väljer att publicera sig.

Framtida forskning på området vore även att undersöka hur väl forskarna själva faktiskt känner till dessa prestationsbaserade resursfördelningsmodeller och hur de själva förhåller sig till det i sin forskning. Detta hade kunnat komplettera statistiken från de lokala databaserna för en djupare förståelse om hur beslutsprocessen ser ut kring hur och vart man publicerar sig. Detta hade också med fördel gått att analysera med teorin om akademiska territorier och social epistemologi som vi använt oss av i analysen. Framtida forskning skulle även kunna undersöka skillnader i hur de olika institutionerna publicerar sig för att få fram en annan nivå på analysen. Det vore intressant att undersöka om det är så att forskningsdisciplinen har en större inverkan på hur man väljer att publicera sig snarare än vilken övergripande fakultet man tillhör. Eftersom vi inte kunde få fram data på detta från Lunds universitet utan endast från Göteborgs universitet har vi inte kunnat göra denna jämförelse. Det går att inom resultaten från Göteborgs universitet se att det finns skillnader i publiceringsmönster vilket indikerar att framtida forskning på institutionsnivå kan visa på intressanta resultat om man kan jämföra det med ett annat universitet.

9. Referenser

Aagaard, K. (2015). How incentives trickle down: Local use of a national bibliometric indicator system. *Science & Public Policy,* 42(5), 725–737. https://doi.org/10.1093/scipol/scu087

Aagaard, K. & Schneider, J. W. (2017). Some considerations about causes and effects in studies of performance-based research funding systems. *Journal of Informetrics*, 11(3), 923–926. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.05.018

Becher, T. & Trowler, P. R. (2001). *Academic tribes and territories : intellectual enquiry and the culture of disciplines* (2nd ed.). Open University Press.

Butler, L. (2003). Explaining Australia's increased share of ISI publications - the effects of a funding formula based on publication counts. *Research Policy*, *32*(1), 143–155. https://doi.org/10.1016/S0048-7333(02)00007-0

Butler, L. (2017). Response to van den Besselaar et al.: What happens when the Australian context is misunderstood. *Journal of Informetrics*, *11*(3), 919–922. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.05.017

Engels, T. C. E., Ossenblok, T. L. B., & Spruyt, E. H. J. (2012). Changing publication patterns in the Social Sciences and Humanities, 2000–2009. *Scientometrics*, *93*(2), 373–390. https://doi.org/10.1007/s11192-012-0680-2

Francke, H. (2013). *Publicera! : svenska forskningsbiblioteks arbete med publiceringsfrågor*. Svensk biblioteksförening. https://wwwbiblioteksfor.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2017/01/publicera-2013-web-slutversion-130427.pdf

Fuller, S. (2017). Social Epistemolgy. I *Encyclopedia of library and information sciences*. Hämtad 7 April 2024 från DOI: 10.1081/E-ELIS4-120043254

Gläser, J. (2017). A fight on epistemological quicksand: Comment on the dispute between van den Besselaar et al. and Butler. *Journal of Informetrics*, *11*(3), 927–932. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.05.019

Gribbe, J. (2024). *Om universitetens interna resursfördelning fallstudier från fem lärosäten* (Rapport 2024:10). Universitetskanslersämbetet. https://www.uka.se/download/18.203d4aa118e55cb3eeeb3/1711365521761/Om%20universitetens%20interna%20resursf%C3%B6rdelning.pdf

Göteborgs universitet. (u.å.). *Bibliometriska analyser*. Göteborgs universitetsbibliotek. https://www.ub.gu.se/sv/tjanster-och-stod/bibliometriska-analyser

Hammarfelt, B. (2012). *Following the Footnotes : A Bibliometric Analysis of Citation Patterns in Literary Studies*. [Doktorsavhandling, Uppsala universitet Institutionen för ABM]. DIVA. https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:826584/FULLTEXT01.pdf

Hammarfelt, B., Nelhans, G., Eklund, P., & Åström, F. (2016). The heterogeneous landscape of bibliometric indicators: Evaluating models for allocating resources at Swedish universities. *Research Evaluation*, *25*(3), 292–305. https://doi.org/10.1093/reseval/rvv040

Hammarfelt, B., & de Rijcke, S. (2015). Accountability in context: effects of research evaluation systems on publication practices, disciplinary norms, and individual working routines in the faculty of Arts at Uppsala University. *Research Evaluation*, *24*(1), 63–77. https://doi.org/10.1093/reseval/rvu029

Hicks, D. (2012). Performance-based university research funding systems. *Research Policy*, *41*(2), 251–261. https://doi.org/10.1016/j.respol.2011.09.007

Hicks, D. (2017). What year? Difficulties in identifying the effect of policy on university output. *Journal of Informetrics*, *11*(3), 933–936. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.05.020

Kulczycki, E., Engels, T. C. E., Pölönen, J., Bruun, K., Dušková, M., Guns, R., Nowotniak, R., Petr, M., Sivertsen, G., Istenič Starčič, A., & Zuccala, A. (2018). Publication patterns in the social sciences and humanities: evidence from eight European countries. *Scientometrics*, *116*(1), 463–486. https://doi.org/10.1007/s11192-018-2711-0

Kärki, R., Kortelainen, T., Eriksson, K. & Ungern-Sternberg, S. von. (1998). *Introduktion till bibliometri*. NORDINFO.

Lunds universitet Humanistiska och teologiska fakulteterna. (2023, 8 november). *Verksamhetsplan och budget 2024* (STYR 2023/397). https://www.ht.lu.se/fileadmin/user_upload/ht/dokument/Fakulteterna/ekonomi/Verksamhetsplan_och_budget_foer_Humanistiska_och_teologiska_fakulteterna_2024_.pdf

Lunds universitet. (24 oktober 2022). *Bibliometri*. Universitetsbiblioteket. https://www.ub.lu.se/publicera/bibliometri

Martin, B. R. (2017). When social scientists disagree: Comments on the Butler-van den Besselaar debate. *Journal of Informetrics*, *11*(3), 937–940. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.05.021

Nelhans, G. (2013). *Citeringens praktiker: det vetenskapliga publicerandet som teori, metod och forskningspolitik*. [Doktorsavhandling, Göteborgs universitet. Humanistiska fakulteten. Institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori]. Diva Högskolan i Borås. https://hb.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A877055&dswid=-282

Nelhans, G. & Eklund, P. (2015). *Resursfördelningsmodeller på bibliometrisk grund vid ett urval svenska lärosäten.* Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT. https://hb.diva-portal.org/smash/get/diva2:789871/FULLTEXT01.pdf

Norsk publiceringsindikator. (2015, 31 mars). *Vekting av publikasjonsformer*. Hämtad 18 april, 2024, från https://npi.hkdir.no/informasjon#fagfellevurdering

Patel, R., & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (5:e uppl.). Studentlitteratur.

Proposition 2008/09:50. *Ett lyft för forskning och innovation.* Utbildningsdepartementet. https://www.regeringen.se/contentassets/05cb6c62a34e4b37a114611a3ebcbd5b/ett-lyft-for-forskning-och-innovation-prop.-20080950

Proposition. 2023/24:1. Budgetpropositionen för 2024. Finansdepartementet. https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2023/09/prop.-2023241

Shaw, P., Phillips, A. & Bajo Gutiérrez, M. (2022). The death of the Monograph?. *Publishing Research Quarterly*, 38, 382-395. https://doi.org/10.1007/s12109-022-09885-2

Sīle, L. & Vanderstraeten, R. (2019). Measuring changes in publication patterns in a context of performance-based research funding systems: the case of educational research in the University of Gothenburg (2005–2014). *Scientometrics, 118*(1), 71–91. https://doi.org/10.1007/s11192-018-2963-8

van den Besselaar, P., Heyman, U. & Sandström, U. (2017). Perverse effects of output-based research funding? Butler's Australian case revisited. *Journal of Informetrics*, *11*(3), 905–918. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.05.016

Vetenskapsrådet (2015). *Forskningens framtid! : svensk vetenskaplig produktion och publiceringsmönster i ett internationellt perspektiv*. Vetenskapsrådet.

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningsse*d. Vetenskapsrådet.

Wallén, G. (1996). *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (2:a uppl.). Studentlitteratur.

Åström, F., & Hansson, J. (2012). How implementation of bibliometric practice affects the role of academic libraries. *Journal of Librarianship and Information Science*. *45*(4), 316-322. https://doi.org/10.1177/0961000612456867

Bilaga 1.

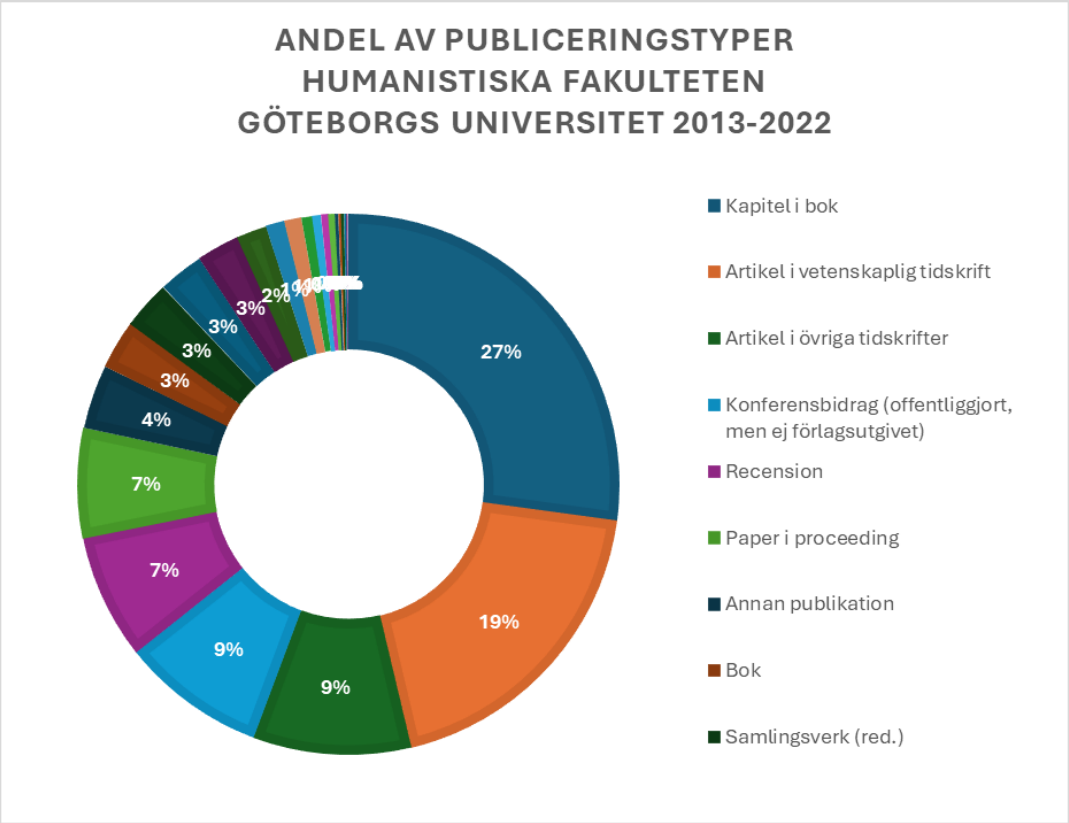
ANDEL AV PUBLICERINGSTYPER
HUMANISTISKA FAKULTETEN
GÖTEBORGS UNIVERSITET 2013-2022
27%
19%
9%
9%
7%
7%
4%
3%
3%
3%
3%
2%
Kapitel i bok
Artikel i vetenskaplig tidskrift
Artikel i övriga tidskrifter
Konferensbidrag (offentliggjort, men ej förlagsutgivet)
Recension
Paper i proceeding
Annan publikation
Bok
Samlingsverk (red.)

Publiceringstyp 2013-2022	Procent	Antal
Kapitel i bok	27,16%	2816
Artikel i vetenskaplig tidskrift	19,13%	1983
Artikel i övriga tidskrifter	9,41%	976
Konferensbidrag (offentliggjort, men ej förlagsutgivet)	8,64%	896
Recension	7,49%	777
Paper i proceeding	6,52%	676
Annan publikation	3,81%	395
Bok	2,95%	306
Samlingsverk (red.)	2,88%	299
Artikel i dagstidning	2,69%	279
Bidrag till encyklopedi	2,60%	270
Doktorsavhandling	1,80%	187
Rapport	1,12%	116
Poster (konferens)	1,00%	104
Inledande text i tidskrift	0,67%	69
Special / temanummer av tidskrift (red.)	0,49%	51
Proceeding (red.)	0,45%	47
Forskningsöversiktsartikel (Review article)	0,40%	41
Lärobok	0,19%	20
Kapitel i rapport	0,16%	17
Working paper	0,15%	16
Textkritisk utgåva	0,14%	14
Licentiatsavhandling	0,08%	8
Konstnärligt arbete	0,03%	3
Patent	0,02%	2
Totalsumma	**100,00%**	**10368**

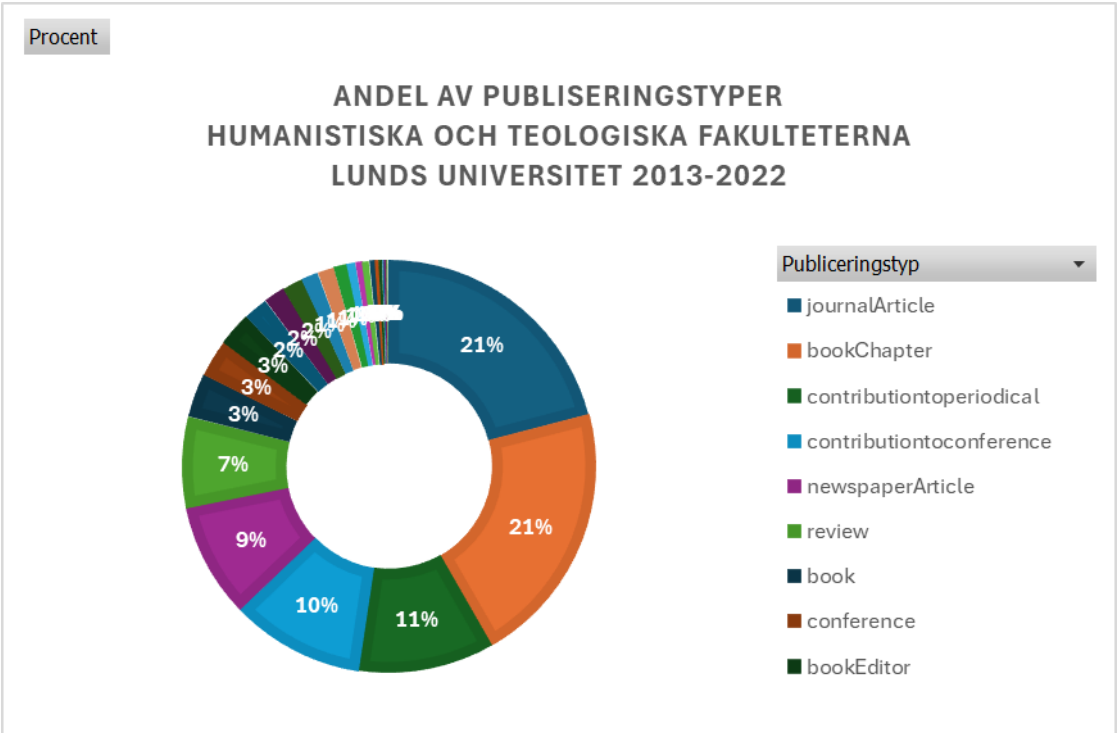

Publiceringstyp 2013-2022	Procent	Antal
journalArticle	20,94%	3044
bookChapter	20,78%	3022
contributiontoperiodical	10,66%	1550
contributiontoconference	10,43%	1517
newspaperArticle	9,02%	1311
review	7,08%	1030
book	3,39%	493
conference	2,94%	428
bookEditor	2,67%	388
dissertation	1,88%	274
encyclopaediaEntry	1,67%	243
othercontribution	1,63%	237
contributiontojournal	1,31%	191
report	1,29%	188
miscellaneous	1,05%	153
preface	0,67%	97
journalEditor	0,54%	79
conferenceAbstract	0,52%	75
workingPaper	0,46%	67
contributiontobookanthology	0,32%	46
nontextual	0,25%	36
conferenceEditor	0,15%	22
licentiateThesis	0,15%	22
bookanthology	0,10%	14
thesis	0,05%	7
preprint	0,04%	6
Totalsumma	**100,00%**	**14540**